

Naše životy ovládl koronavirus. Projděte si důležité informace, omezení a rady

Počet nakažených koronavirem ve světě stále přibývá. Vláda České republiky, v souladu s článkem 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti ČR, vyhlásila od 14.00 hod. dne 12. 3. 2020 omezení volného pohybu osob, které platí v rámci nouzového stavu do čtvrtku 30. dubna. Až na výjimky (viz níže) platí rovněž zákaz pobytu bez roušek na veřejnosti. Nově jsou také otevřeny sběrný či kompostárny, hobbymarkety, železářství a prodejny a opravný jízdních kol.

Ochranné rukavice v obchodech i omezená možnost ubytování

Podle opatření ministerstva zdravotnictví musí prodejny potravin se samoobslužným prodejem poskytovat bezplatně zákazníkům u každého vchodu do takové prodejny jednorázové rukavice nebo jiný obdobný ochranný prostředek na ruce (např. mikrotenový sáček).

V rámci stejného mimořádného opatření mohou nově hotely a penziony ubytovávat osoby, které budou požadovat ubytování za účelem výkonu povolání, podnikatelské nebo jiné obdobné činnosti.

Až na výjimky bez roušky ani ránu

Od středy 18. března je zakázán všem osobám pohyb a pobyt na všech místech mimo bydliště bez ochranných prostředků dýchacích cest (nos, ústa). Za ochranný prostředek je považo-

ván respirátor, rouška, ústenka, šátek, šál nebo jiné prostředky, které brání šíření kapének. Za porušení toho zákazu je možné uložit pokutu až 20 tisíc korun.

Zákaz se nevztahuje na děti do 2 let ani na řidiče aut, a to včetně rodinných příslušníků, kteří jsou v autě přítomni.

Od úterý 7. dubna mohou lidé opět využívat venkovní sportoviště v případě, že na nich budou sportovat individuálně. Nově je také povoleno bez roušek běh či jízda na kole v lese. Musí však být dodržován odstup dvou metrů.

Za splnění podmínek mohou sportovci provozovat také: gymnastiku, jízdu na inline bruslích, skateboarding, jízdu na koni, golf s maximálně dvěma lidmi ve skupině hráčů, tenis, stolní tenis, badminton, volejbal, nohejbal (a to vždy s nejvýše dvěma hráči na každé straně hřiště), při nejvíce dvou osobách na lodi také vodní sporty (jachting, kanoistika, veslování), dále sportovní střelbu nebo sportovní letectví.

Od nošení roušek na veřejnosti jsou také nově osvobozeni lidé s poruchou autistického spektra nebo řidiči autobusu či tramvaje.

Omezení volného pohybu osob

Od pondělí 16. března také platí omezení volného pohybu osob. Toto omezení se nevztahuje na:

- cestování do zaměstnání k výkonu podnikání,
- nezbytné cesty za rodinou, pro základní ži-

votní potřeby nebo do zdravotnických zařízení,

- cesty za účelem vyřízení neodkladných úředních záležitostí,
- pobyt v přírodě nebo parcích, venkovní sportování (viz výše),
- účast na pohřbu,
- veřejnou hromadnou dopravu,
- služby pro obyvatele včetně zásobování,
- rozvázkovou službu,
- veterinární péči.

Pobyt na veřejnosti nejvýše v počtu dvou osob

Vláda ČR schválila pobyt na veřejně dostupných místech nejvýše v počtu dvou osob, s výjimkou členů domácnosti, výkonu povolání, podnikatelské nebo jiné obdobné činnosti či účasti na pohřbu.

Důležité kontakty

- Speciální infolinka pro Olomoucký kraj ke koronaviru Covid-19: **585 719 719**, každý den od 9.00 do 19.00 hodin,

- Krajská hygienická stanice Olomouckého kraje: **585 719 719**, každý den od 8.00 do 15.00 hodin,

- Krajská hygienická stanice – pracoviště Šumperk: **583 301 500**,

- Protiepidemické oddělení v Šumperku: Markéta Mrázková, **583 301 506**,

- Celostátní nonstop infolinka: **724 810 106** nebo **725 191 367**,

- nový web Olomouckého kraje www.krajpomaha.cz, což je zdroj oficiálních informací o naze COVID-19 v Olomouckém kraji.

Určíte si do mobilu uložte číslo na svého praktického lékaře!

Odběrová místa

K odběrům budou přijímáni lidé se žádankou od praktického lékaře či odeslán Krajskou hygienickou stanicí, která bude sama informovat odběrové místo. Vyšetření samoplátců není v tuto chvíli z kapacitních a provozních důvodů možné.

Nemocnice Šumperk, a. s.

adresa: Nerudova 640/41, 787 01 Šumperk (parkoviště před vjezdem do nemocnice), kontakt: **583 331 111**, provozní doba: denně od 7.00 do 14.30 hod.

Zubní pohotovost na Šumpersku

Zubní pohotovost LSPP v sobotu a v neděli a ve svátky je nezměněna a je pro všechny pacienty (zavoláte na **585 544 444** a zde se dozvíte, kde a kdo o víkendu slouží).

Vážení spoluobčané,

ještě před pár měsíci nás nikoho nenapadlo, že bude v České republice vyhlášen nouzový stav a my budeme čelit koronavirové nákaze. Nacházíme se v čase, kdy se celý svět doslova zastavil a všichni jsme významně omezeni ve svých aktivitách a volném pohybu. Současná situace zasáhla všechny generace, nejvíce ovšem naše seniory, nemůžeme se navštěvovat, trávit spolu volné chvíle. To jsou okamžiky života, které nám všem moc chybí.

Dodržujme proto, prosím, přísná hygienická opatření, aby se všechno již brzy mohlo vrátit do původních kolejí. Ulehčeme život i našim starším spoluobčanům, kteří z obavy nákazy koronavirem raději zůstávají doma. Všimějme si okolí, zda někdo nepotřebuje naši pomoc. Prioritou je snaha zajistit péči o naše seniory, a proto jim obec, prostřednictvím dobrovolníků, nabízí pomoc například s dovozem nákupů a léků. Nejen seniorům, ale i všem ostatním obyvatelům, kteří si nemůžou opatřit roušku či dezinfekci na ruce, se snažíme tyto pomůcky zajistit.

Rád bych taky ocenil vzájemnou solidaritu všech, co pomáhají. Moc bych chtěl poděkovat šikovným švadlenkám a jejich pomocníkům, kteří nám během pár dní pomohli vyrobit a rozdat látkové roušky pro občany. Velké díky všem a neztrácejte dobrou náladu, již brzy bude líp.

Přeji Vám a Vaším blízkým pevné zdraví a lepší zítřky.

Antonín Marinov
Starosta obce

Celorepublikový portál Chci pomoci

Cílem portálu je zaznamenat, rozřadit a propojit dobrovolníky s žádostmi o pomoc. Toto propojení je kontrolováno operátory s cílem, aby nebyl žádný požadavek opomenut, nevyřešen.

Dobrovolníci jsou připravováni pro pravidelný telefonický kontakt se seniory (Kamarád na telefonu), kteří zůstali uzavřeni doma. Senioři se mohou registrovat na tomto tel. čísle: **777 778 538**.

Webová stránka: www.chcipomoc.cz

Co dělat v případě potíží

Mezi symptomy onemocnění patří suchý kašel, dušnost, únava a neustupující horečka. Provázet ji může také bolest kloubů a svalů. Zvláštní případy mohou vést k zápalu plic, selhání ledvin a smrti. Koronavirus se pak přenáší z člověka na člověka po úzkém kontaktu. Jak upozornilo ministerstvo zdravotnictví, jde o takzvanou kapénkovou infekci, která se přenáší vzduchem. Inkubační doba je dva až 27 dní.

Pokud na sobě člověk pozoruje příznaky koronaviru, neměl by se osobně vypravit k lékaři a riskovat tak nakažení dalších osob. Naopak by měl kontaktovat svého registrujícího lékaře nebo lékařskou pohotovost, případně i krajskou hygienickou stanici. Zde získá pokyny k dalšímu postupu.

Co dělat v karanténě

Mohu jít z karantény vyvenčit psa?

Ano, ale pouze v nezbytně nutném případě, pokud mi jej nemohou vyvenčit příbuzní, sousedi či kamarádi. Mělo by to být v době, kdy je venku co nejméně lidí, a venku bych měl být pouze co nejkratší dobu. Důležité je vyhnout se kontaktu s dalšími pejskaři i kolemjdoucími.

Mohu si z karantény dojít nakoupit?

Nejlepší je objednat si nákup přes internet, zaplatit jej předem a požádat donáškovou službu, ať jej nechá přede dveřmi. Vyzvednu si jej až po jejím odchodu. Když už opravdu není zbylí a pro něco si musí člověk dojít, tak opět ideálně s rouškou, nebo alespoň nakoupit rychle a držet si odstup od lidí, a rychle jít zpátky. Samozřejmě je hygiena rukou.

Kdy mi hrozí třímilionová pokuta za nedodržení karantény?

Co je koronavirus?

deník

Koronavirus je ve skutečnosti pouze souhrnným označením pro čtyři čeledi virů. Nový druh koronaviru, který se začal šířit z čínského Wu-Chanu, nese označení SARS-CoV-2 a způsobuje onemocnění COVID-19. Mezi příznaky choroby patří suchý kašel, dušnost, únava a horečka. Závažnější případy mohou vést k zápalu plic, selhání ledvin a smrti. Nemoci podlehnou zhruba 3,4 procenta nakažených a riziko úmrtí je výrazně vyšší u oslabených jedinců a starších lidí.

První člověk se s největší pravděpodobností nakazil konzumací kontaminovaného masa. Virus se přenáší především kapénkami, tedy vzduchem při kašli či dýchání, ale také prostřednictvím sliznic, například očí. Výskyt viru byl zaznamenán také v moči nakažených.

JAK SE CHRÁNIT?

Ministerstvo zdravotnictví doporučuje postupovat tak jako při klasickém respiračním onemocnění:

» vyhýbat se těm, kteří jsou zjevně nemocní, a nezdržovat se v místech s vyšším počtem lidí

» dodržovat základní hygienická pravidla, v ideálním případě používat i dezinfekci

» při kašlání a kýchlání si zakrývat ústa paží či rukávem, nikoli rukou

Případné pokuty se budou řešit individuálně podle konkrétního provinění. Vyšší sankce by mohla hrozit zejména v případě opakovaného porušování zákazu vycházení.

Užitečné informace pro seniory

Osoby starší 70 let by neměly vycházet po dobu nouzového stavu mimo svá obydlí. Výjimkou jsou návštěvy zdravotnického zařízení za

účelem zajištění neodkladné zdravotní péče.

Od středy 25. března by měli chodit senioři na nákup v čase od 8.00 do 10.00 hodin. V jiném čase by do obchodů chodit neměli, ale přímo zakázané to není.

Pomoc seniorům se zajištěním základních životních potřeb včetně nákupu potravin a léků ukládá městům a obcím nařízení vlády.

Krizová linka pro seniory - 800 200 007

Senioři mohou využít program Dobrovolník. Díky novému programu Dobrovolník na telefonu si teď osamělí senioři mohou pravidelně povídat s dobrovolníky o tom, co je trápí nebo mohou požádat o odbornou pomoc. Služba je pro ně k dispozici zdarma.

Kontakt se seniory bude podle vedoucího odboru sociálních věcí Michala Majera zajišťovat několik desítek dobrovolníků ve spolupráci se sociálními pracovníky olomouckého magistrátu, pedagogy Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého a Caritas Vyšší odborné školy sociální školy.

Senioři, kteří se chtějí do programu zapojit, se mohou obrátit na bezplatnou městskou infoliniku **800 606 800**. Telefonovat je možné také na čísla **604 293 003** nebo **604 226 834**, které pro ně zřídilo město Olomouc.

Uzavřené prodejny a nedostupné služby

S platností od soboty 14. března budou uzavřeny některé obchody, dále všechny restaurace a kavárny, opatření se týká také kadeřnictví, kosmetických salonů a dalších služeb. **Uzavřeny zůstávají:**

INFORMACE PRO OBČANY

Jestliže máte zájem o dovoz obědů z Hanušovic, tak volejte pana Beera, tel: 608 934 852. Obědy jsou rozváženy v jednorázových nádobách.

INFORMACE PRO OBČANY

Jestliže potřebuje někdo z občanů obce ručně šitou látkovou roušku, ať kontaktuje starostu na telefonním čísle 724 186 911. K dispozici je i omezené množství alkoholové dezinfekce na ruce.

- provoz autoškol,
- taxislužby (s výjimkou taxislužeb rozvážející potraviny nebo osoby s oprávněním řidiče taxislužby),
- posilovny, solária, sauny, bazény, wellness služby,
- informační centra,
- knihovny, galerie,
- herny, casina,
- hudební a společenské kluby,
- ubytovací služby (s výjimkou osob poskytujících ubytování v ubytovnách, lázeňských zařízeních a školských ubytovacích zařízeních), tento zákaz se NEVZTAHUJE: na prodej a poskytnutí ubytovacích služeb osobám za účelem výkonu povolání, podnikatelské nebo jiné obdobné činnosti a prodej cizincům do doby opuštění území ČR a cizincům s pracovním povolením na území ČR.

Zakázána je také přítomnost veřejnosti na vnitřních i venkovních sportovištích.

Otevřené prodejny a dostupné služby:

- lékárny, prodejny se zdravotnickými potřebami,
- supermarket,
- prodejny textilního materiálu a textilní galanterie,
- optiky,
- banky,
- trafiky,
- pošty (přepážky, kde nedochází k přímému kontaktu) - zrušen je víkendový provoz!
- úřady, které budou otevřeny dvakrát týdně na tři hodiny, a to v pondělí a ve středu,
- MHD,
- prodejny pokladních jízdenek,
- benzinové pumpy, myčky automobilů,
- opravny aut, odtahové služby, prodejny náhradních dílů,
- servisy výpočetní a telekomunikační techniky, audio a video přijímačů, spotřební elektroniky, přístrojů a dalších výrobků pro domácnosti,
- zámečnictví či opravy,
- železářství,
- prodejny a opravny jízdních kol,
- údržba a instalaci strojů a zařízení pro domácnost,
- provozovny, kde si vyzvednete objednané zboží nebo zásilku,
- prodejny zahrádkářských potřeb včetně osiva a sadby
- květinářství,
- prodejny malých domácích zvířat, prodejny

s krmivem a dalšími potřebami pro zvířata, hobby-markety,

- prádelny, čistírny,
- prodejny s domácími potřebami (pouze v případě, že si tam lidé mohou zakoupit ochranné prostředky dýchacích cest jako je respirátor, rouška, ústenka, šátek, šál nebo jiné prostředky, které brání šíření kapének, rukavice nebo desinfekci),
- stavební, projektantské firmy (geologové, zeměměřiči, stavební analytici),
- realitní zprostředkování a činnost účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence,
- pohřební služby,
- lázeňská zařízení, pokud v nich bude poskytována pouze lázeňská služba hrazená alespoň zčásti z veřejného zdravotního pojištění,
- sběrný, kompostárny.

Česká pošta

S účinností od 19. března mají všechny pošty omezeny hodiny pro veřejnost maximálně do 16.00 hodin a s účinností od 21. března je zrušen na všech pobočkách víkendový provoz.

Česká pošta bude od dubna vyplácet důchody standardním způsobem, jaký si důchodce zvolil a na který je zvyklý. Nicméně v rámci zajištění maximální ochrany zdraví seniorů Česká pošta opětovně upozorňuje na možnost, že pokud je důchod vyplácen na poštu, může si důchodce zavolat na svoji pobočku, kde si domluví změnu formy výplaty důchodu.

Úřady

Lidé, kteří pobírají některé dávky, nebudou muset nově chodit na Úřad práce, aby doložili své příjmy a náklady na bydlení za první tři měsíce letošního roku, ale mohou žádat elektronicky. Cílem je minimalizovat osobní kontakt. Toto rozhodnutí platí od pátku 27. března.

Finanční úřad pro Olomoucký kraj - územní pracoviště v Šumperku

Finanční úřad pro Olomoucký kraj informuje veřejnost o bezkontaktních možnostech podání daňového přiznání. Poplatníci, kteří chtějí podat daňové přiznání v následujících dnech, by měli v maximální míře využít elektronickou formu podání.

Pokud poplatník nedisponuje uznávaným elektronickým podpisem ani datovou schránkou, není to překážka pro elektronickou formu podání. Podání lze učinit prostřednictvím aplikace EPO, dostupné na www.daneelektronicky.cz. Jedinou podmínkou je jeho následné potvrzení ve formě vlastnoručně podepsaného jednostránkového formuláře, jehož vytisknutí je součástí aplikace EPO. Daný formulář stačí po-

Jistě nikoho z nás nenapadlo, jak se náš život promění. Jízda autobusem se zapáskovaným prostorem pro řidiče připomíná spíše scénu z hororových filmů.

Foto Petr Mahel

depsat a zaslat jako běžnou poštovní zásilku na příslušné územní pracoviště finančního úřadu, a to do 5 dnů od elektronického odeslání příznání.

Poplatníci mohou vyplněné daňové příznání poslat i běžnou poštou, vhozením do schránky, bez nutnosti návštěvy finančního úřadu nebo pobočky pošty.

Pro zamezení šíření nákazy nemoci COVID-19 při osobním podání daňového příznání jsou na územních pracovištích Finančního úřadu pro Olomoucký kraj umístěny SBĚRNÉ BOXY, do kterých je možné příznání vhodit i mimo provozní dobu podatelny, která je omezena pouze na pondělí a středu v době od 8 do 11 hodin. Tyto sběrné boxy budou k dispozici až do skončení omezené provozní doby podatelny. Sběrné boxy budou vybírány denně, daňová příznání z nich vyjmutá budou opatřena podacím razítkem s datem jejich vyjmutí. Před vhozením do sběrného boxu je doporučeno příznání a jeho případné přílohy vložit do obálky či jinak spojit, tak, aby nedocházelo k jejich oddělení.

Sběrné boxy pro podání daňového příznání jsou dostupné následovně:

- Šumperk, Gen. Svobody 38, vestibul budovy
- pondělí a středa od 8.00 do 17.00 hodin; úterý, čtvrtek a pátek od 8.00 do 14.30 hod.

Omezení v dopravě

Vlaková spojení

Kvůli nouzovému stavu nejedí od pondělí 30. března v Olomouckém kraji školní spoje. Podrobné informace o tom, kterých vlaků se omezení týká, zájemci naleznou na: <https://www.kidsok.cz>

Autobusová spojení

V souvislosti s uzavřením škol přistoupil Olomoucký kraj k dočasnému omezení některých autobusových linek. Ty od pátku 13. března přejdou do režimu jarních prázdnin - nebudou

INFORMACE PRO OBČANY

Všem seniorům, kteří si nemohou zajistit nákup potravin a léků, nabízí tuto službu obec.

V případě zájmu volejte, prosím, na tel. číslo starosty 724 186 911.

vypravovány spoje, které obvykle sváží děti do škol a zpět.

Informace o aktuálních jízdních řádech najdou cestující na webu CESTUJOK.CZ nebo IDSOK.CZ, případně si mohou zavolat na infolinku 588 887 788.

Opatření DPMO proti šíření koronaviru

- dočasné zrušení doplňkového prodeje jízdenek u řidiče,
- zrušení automatického vyvolávacího systému otevírání dveří,
- každodenní důkladné dezinfekci vozidel, na konečných zastávkách důkladně větrána
- dezinfekce vozidel prostřednictvím generátorů ozónu,
- redukce z 12minutového linkového intervalu na interval 15 minut,

- trvale uzavřeny přední dveře u řidiče u všech autobusů, které budou otevírány pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace (nevidomí),

- zamezen přístup ke kabině řidiče z vozu a to zapáskováním prostoru za první řadou sedaček,

- u zaměstnanců přepravní kontroly budou realizovány činnosti omezující kontakt s cestujícími veřejností,

- povinné cestování v městské hromadné dopravě s rouškou.

Čtenářům Devítky doporučujeme, aby sledovali aktuální informace v hlavních celostátních sdělovacích prostředcích.

Využito zdroje: Šumperský a jesenický deník

Neskutečně pracovití bobři

Během procházky podél řeky Moravy, tam kde končí Červený Potok a začíná Malá Morava, je možné vidět krásu jarní panenské přírody, květiny, bylinky a také dílo žijících tam až nesku-

tečně „pracovitých bobrů“.

Podářilo se jim skákat tak silné stromy, že dospělý člověk je rukama neobejme.

Katka Maurerová

V dubnu si připomínáme Den Země

I když jsou televizní zprávy plné pandemie koronaviru a nemoci Covid-19, 22. dubna si připomeneme mezinárodním Dnem Země.

Na mezinárodní úrovni se informačním servisem a koordinací aktivit ke Dni Země zabývá mezinárodní organizace Earth Day Network se sídlem v americkém Seattlu. Na stránkách organizace jsou zveřejňovány i konkrétní akce, které se pořádají při příležitosti oslav Dne Země v nejrůznějších zemích celého světa (včetně České republiky) a zajímavosti týkající se Dne Země.

Dnes slaví Den Země víc než miliarda lidí ve 175 státech světa. Den Země se tak stal největším sekulárním svátkem, který slaví lidé společně na celé planetě bez ohledu na původ, víru či národnost.

Naše Devítka ve spolupráci se spolkem Království Králického Sněžníku a místní organizace strany Moravané, připravuje projekt, který začne, pokud to současná vládní opatření dovolí, od 22. dubna abychom si připomněli, že nám země dává všechno, co potřebujeme k životu.

Petr Mahel

Za jídlo lze ušetřit nemalé peníze

Za jídlo mnohdy lidé zbytečně utrácí mnoho peněz. Ušetřit nějakou tu korunu se hodí nejen nyní v době koronavirové pandemie, kdy mnoho lidí přišlo o práci, ale i kdykoliv jindy. Není to navíc tak složité, jak se může na první pohled zdát.

V domácnosti lze ušetřit za elektřinu, za vodu i za plyn. Ale mnohé ani nenapadne, že dost peněz jde uspořít i na jídle. A nejde o to, že budete jíst méně. Klíč je ve způsobu nakupování.

Do obchodu nechoďte hladoví

V prvé řadě se naučte nikdy nechodit nakupovat ve chvíli, kdy jste za celý den nedali do úst ani sousto. Pokud se totiž ocitnete hladoví uprostřed všeho možného jídla, budete mít tendenci nakupovat zbytečně moc potravin. Mohou za to vaše hladové oči. Naopak ve chvíli, kdy půjdete do obchodu nasycení, bude váš úsudek, co se týká množství jídla, podstatně reálnější.

Bez seznamu ani ránu

Vyplatí se mít po ruce seznam věcí, které je nutné koupit. A je jedno, jestli půjdete do obchodu jednou za týden nebo dvakrát do měsíce. Na vytvoření seznamu si vyčleňte dostatek času a napište si na něj opravdu jen to, co potřebujete. V obchodě se pak snažte tohoto výčtu striktně držet. Pokud vyrazíte na nákup nepřipraveni, budete mezi regály zbytečně tápat a pořídíte často i to, co vůbec nepotřebujete.

Vážení občané Malé Moravy,

prožíváme nyní všichni těžkou dobu. I v naší obci se ale našli lidé, kteří pomohli a pomáhají. Šijí roušky, nakupují pro ty, kteří nemohou kvůli karanténě z domu či poskytují jinou pomoc. Prosím, napište nám, kdo vám pomohl a jak a my mu dáme malý dárek.

Dárčky vyrábíme ve spolupráci se spolkem Království Králického Sněžníku a místní organizací strany Moravané. Jsme rádi, že Malá Morava umí táhnout za jeden provaz, i když máme rozdílné názory.

Čekáme na Vaše zprávy na e-mailové adrese:

Petr.Mahel@seznam.cz

Sledujte slevové akce

Snažte se co nejvíce využívat aktuální slevy potravinových řetězců – slevy potravin se pohybují od 10 do 50 %, takže už jde o slušnou úsporu peněz. O letáky s nabídkou supermarketů dnes není nouze a věřte, že tyto slevové akce nejsou jen pro důchodce, jak občas někde hanlivě zazní. Dobře sledujte, co je kde v akci a snažte se tomu pak přizpůsobit i váš domácí jídelníček. Když například objevíte v akci celé kuře, kupte ho a doma naporcujte. Z kostí uvaříte polévku, stehna upečte třeba s rýží, prsa použijte na řízků a z křídel můžete připravit chutnou omáčku.

Upečte si vlastní pečivo

Hodně uspoříte i tím, že si začnete doma péct vlastní pečivo. Mnohdy totiž jdete do obchodu jen pro chleba nebo rohlíky, ale rovnou vezmete i mnoho zbytečností. Upéct si voňavý chleba přitom není nic složitého, ať už máte po ruce domácí pekárnu nebo jen obyčejnou troubu. Kromě toho, že je to snadné, zároveň vás domácí pečivo přijde na zlomek ceny.

Sledujte přepočty

Naučte se také dobře sledovat přepočty, tedy porovnávejte při nákupu potraviny na stejné množství, tedy kolik zaplatíte za jeden kilogram či jeden litr. Mnohdy vás totiž velikost balení může zmást. A rozhodně nespolehejte na to, že takzvané rodinné balení vychází levněji. Často tak totiž ve skutečnosti vůbec být nemusí.

Nakupováním do zásob neušetříte

Mnoho lidí má potřebu nakupovat velké množství potravin do zásoby. Jenže i zde platí, že zdání klame. Sice máte možná dojem, že když je nějaká potravina v akci, vyplatí se koupit ji do zásoby. Jenže často dochází k tomu, že potraviny nestihnete sníst a ty se pak zkazí, nebo se do nich pustí potravinoví moli. A místo úspory vyhodíte peníze doslova do odpadkového koše. Takže vždy kupujte jen tolik jídla, kolik opravdu reálně jste v dohledné době schopni zkonzumovat.

Ušetříte také tím, že budete jídlo například v lednici dobře skladovat, aby vydrželo co nejdelší dobu čerstvé.

Zdroj: hobby,instory.cz

Obrázek z letošní oslavy MDŽ ve Vojtíškově.

Foto Kamila Tóthová

Epidemie

Omezený pohyb mimo naše domovy a další opatření, která změnila v souvislosti s epidemií koronaviru naše každodenní zaběhané návyky, jsou pro nás jistě málo vítané. Nemusí však přinášet výhradně pouze nepříjemnosti. Nabízí se možnosti využití nečekaného množství volného času, kterého máme jinak téměř po celý rok nedostatek: ledacos ve svém domově opravit, provést úklid mezi nepotřebnými věcmi, věnovat více chvil svým dětem nebo vnoučatům, otevřít knihu a přečíst si něco zajímavého a poučného. A nastávají také okamžiky, kdy se můžeme soustředit na přemýšlení, zda naše dosavadní náhledy na samotný smysl života a jeho prožití přece jen nepotřebují nějakou změnu. I kdyby nic jiného, alespoň jeden pozitivní dopad totiž epidemie má: uvědomujeme si, že je třeba něco změnit. Vždyť se jedná ne o naše, ale o celosvětové selhání.

Tak jako vždy, když se kolem nás děje něco mimořádného, vynořují se nejrůznější konspirační teorie o vzniku nezvyklé situace i řada seriozních úvah. Každý z nás bude pravděpodobně věřit něčemu jinému podle svých životních zkušeností, nebo podle úrovně poznání. Dá se však vystopovat, že základ všech teorií o příčinách vzniku a šíření epidemie ve světě je zřejmě jeden: stali jsme se vyznačací pohodlného, co nejsnadnějšího života, plného zábavy a bezstarostnosti. Někteří mají k takovému životnímu stylu cestu snadnou, jiní to „šťěstí“ nemají, ale touží po něm. Zamořili jsme přírodu různými jedy, hormony, antibiotiky, hromadami odpadků. Nařizujeme přírodě, jak se ona má chovat, jak se má ona přizpůsobit našim požadavkům a choutkám. Vymýšlíme spoustu nových podivuhodných lidských práv, v jejich jméně pak potlačujeme řadu jiných přirozených lidských práv. Zisk a finanční bohatství se staly naším idolem, nevnímáme honbou za ním bídu a utrpení druhých lidí, zavrhlí jsme pojmy jako morálka, slušnost, pravdomluvnost, zodpovědnost, spravedlnost. Pro nové generace jsou to už více či méně jen nějaká sprostá slova. Chováme se jako neomylní a všemocní páni světa, kteří o jeho vzniku, zákonitostech a schopnostech ví úplně všechno a nic je nedokáže překvapit. Ani to hrozící katastrofální sucho ne.

Jaký div, že se příroda brání? Jaký div, že se vládům jejich sebevědomé plánování dalších zisků a hromadění dalšího bohatství vymklo z rukou? Najednou stojí lidstvo (a není to v dějinách jeho existence poprvé) před situací, která je pro něj, mírně řečeno, překvapivá a nesnadno řešitelná. Jistě, mnozí začnou rozvíjet teorie, kdo takovou situaci zavinil, kdo ve své funkci selhal, koho na kterém postu vyměnit, zatratit, zesměšnit, obvinít, potrestat... Přesně v souladu s pyšným omylem, že my přece víme a známe všechno. Mnohé ale strach z neznámé nemoci přivede k přemýšlení, zda přece jen něco není jinak, než nás učili ve škole, vtloukali nám do hlavy v televizi, o čem nás přesvědčovali takzvané úspěšné osobnosti. Vědomí bezmocnosti nás může přivádět k pokoře, k poznání, že žádný člověk se nemůže chovat jako pán vesmíru, že musí čtít po celý svůj život jistá morální pravidla a že mu nahromaděné majetky budou ve chvíli odchodu z tohoto světa naprosto k ničemu. A i toto je „přínos“ nezbytných opatření zdravotních, sociálních a ekonomických nejen v České republice, ale v celém světě.

Úkolem nás všech bude po odeznění epidemie rozhlédnout se kolem, zda nebylo situace, spojené s epidemií, zneužito. Každá mimořádná situace, ať je její příčina jakákoliv, vyvolává u mocných tohoto světa pokušení prosadit něco, co by jim za běžných

okolností trvalo nesrovnatelně déle a s velkými obtížemi. Hladomory, přírodní katastrofy, válečné události ale i nezvyklé a dodnes lidsky nevysvětlitelné úkazy vedou proto minimálně k vytváření nových zákonů, někdy i ke vzniku nových států, k sociálním změnám v jednotlivých oblastech světa atd.

Takových hrozeb je i v České republice několik. Není předmětem tohoto příspěvku se jimi zabývat. Jen jako příklad použiji událost, kterou má drtivá většina nás v dobré paměti – politické změny v Československu po roce 1989. Letos je tomu 30 let, kdy se v důsledku politických změn v Evropě rozhodovalo i o podobě státního zřízení v tehdejší Československu. To bylo nakonec rozbito na dva samostatné státy. Vzpomínáte, jak požadavky nás Moravanů na uznání moravské národnosti a na návrat vnitrostátního uspořádání republiky se vrátilo od komunistického centrálního řízení k staletí osvědčenému samosprávnému zemskému principu? Požadavky byly odmítnuty s tvrzením, že situace je mimořádná, že důležitější je přechod z totalitního systému na systém demokratický a otázka Moravy je proto podružná. Výsledek: hlasitě vyklíkujeme něco o demokracii a nápravě křivd z minulého režimu, vnitrostátní uspořádání však máme téměř shodné s tím totalitním. Je to jen malý příklad, který vnáší obavy z možných důsledků současné pandemie na dění v naší moravské a slezské zemi. Víme – existují hrozby, které mohou ovlivnit náš budoucí život daleko víc. Přes to neodmítám sdílet obavy těch moravských aktivistů, kteří upozorňují na nebezpečí zneužití zdravotní situace k prosazení takových opatření, která by na dlouhou dobu zamezila možnosti prosazovat obnovu samosprávy naší – moravské – země.

Proto i fakt, že z různých míst Moravy přichází návrhy a náměty na zlepšení práce Moravského ku-

latého stolu považuji za jeden z přínosů současného výjimečného období (prosím, neobviňujte mě ze zlehčování pro mnohé spoluobčany tragické situace). Aktivisté z členských organizací Moravského kulatého stolu (ale i moravští patrioti, o kterých to dosud nikdo nevěděl) využívají nastalého dostátku času mimo jiné ke sdělování svých úvah nejen o příčinách nejednotnosti Moravanů, ale i o možnostech, jak tento neblahý stav změnit. Některé úvahy jsou mírně řečeno naivní, jiné však rozhodně za uskutečnění stojí. Při těchto příležitostech se vždy znova a znova vracím ke knize docenta Jiřího Pernese „Pod moravskou orlicí“. Najdete v ní řadu dokladovaných úvah o moravanství, které v lidech zůstává a je připraveno se v příhodném okamžiku projevit.

Je potěšitelné, a musíme si toho všichni vážit, že popsání návrhy a náměty přichází také od moravských patriotů, žijících pod Králickým Sněžníkem.

Na závěr by se jistě slušelo napsat něco povzbudivého. Různých prohlášení od různých veličin v podnikání, ve sportu, v kultuře, v politice, nebo ve zdravotnictví, jsme slyšeli mnohá a netřeba je opakovat. Snad jen, že je nutné, až se zdravotní situace vrátí do normálu, nevkloznout zpět do zaběhaných kolejí třeba už jenom obvyklým naříkáním a lamentováním, pátráním kdo během epidemie nezvládl situaci ve své funkci a za koho je třeba ho vyměnit, protože až já budu na jeho místě, budu tu funkci vykonávat desetkrát lépe. Snad nás všechny současná situace přivede k poučení, že každý z nás má příležitost najít ve svém životě několik věcí, které se dají dělat lépe. Prospěje to nejen nám samotným, ale i našim blízkým v rodinách, sousedům i těm neznámým lidem po celém světě.

Život plyne dál, dál plynou i různé události se životem spojené.

Pro Devítku napsal

Milan Trnka

Moravský kulatý stůl, 2. 4. 2020

S příchodem jara si o potřebnou péči říká také náš Moravský zemský strom. Foto Petr Mahel

Zápis ze 7. zasedání Zastupitelstva obce Malá Morava, konaného dne 12. 3. 2020 od 16.00 hod. v zasedací místnosti obecního úřadu

Poznámka: Tento zveřejněný Zápis je upraven (jsou zveřejněny pouze iniciály jmen a příjmení osob, které nesouhlasí s uveřejněním) z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v platném znění. Zveřejněné osoby jsou zde uvedené s jejich souhlasem. Do úplné verze Zápisu mohou v případě potřeby na obecním úřadě kdykoli nahlédnout občané obce od 18 let věku s trvalým pobytem na území obce, fyzické osoby - vlastníci nemovitostí (stavby, bytů, pozemků) na území obce a cizí státní příslušníci, kteří mají trvalý pobyt na území obce. Jiné fyzické osoby a osoby právnické mají možnost získat informace z jednání zastupitelstva obce na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Přítomní členové zastupitelstva obce:

Walter Köhler (1) – dostavil se v 16:06 hod., Jan Kouřil (2) – dostavil se v 16:03 hod., Antonín Marinov (3), Pavel Morong (4), Štěpán Morong (5), Patr Pospichal (6), Karel Svoboda (7), Ing. René Šebek (8), Mgr. Olga Temňáková (9).

Přítomní občané:

V. V., O. Z., V. B., M. M., M. M., Š. M., J. R., A. U., J. U.

Hlasování zastupitelů: (+) pro, (-) proti, (o) zdržel se hlasování, (x) nepřítomen

Starosta obce v 16:00 hodin zahájil zasedání zastupitelstva obce a sdělil, že veřejnost byla o svolání zastupitelstva informována oznámením vyvěšeným na úřední desce a na webových stránkách obce. Členové zastupitelstva obdrželi pozvánku. Je přítomna nadpoloviční většina členů zastupitelstva, tudíž je, podle ustanovení zákona o obcích, zastupitelstvo usnášeníschopné. Zápis z předešlého jednání byl ověřovateli podepsán, k nahlédnutí je na obecním úřadě v Malé Moravě.

Starosta informoval, že dnešním dnem byl Vládou ČR vyhlášen nouzový stav pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru (označovaný jako SARS CoV-2) na území České republiky, a to na období od 14.00 hodin dne 12. března 2020 na dobu 30 dnů. Aktuální informace o situaci jsou zveřejňovány na webu obce a budou hlášeny obecním rozhlasem.

Starosta poté navrhl, aby se dnešní jednání řídilo tímto programem:

1. Schválení programu jednání.
2. Určení zapisovatele z jednání.
3. Určení ověřovatelů z jednání.
4. Zpráva o plnění usnesení z minulého jednání a o činnosti OÚ.
5. Zpráva o kontrole čerpaných dotací z rozpočtu obce v roce 2019.
6. Dotace z rozpočtu obce 2020.
7. Příspěvek na nákup knihovnických fondů.
8. Rozpočet obce na rok 2020.
9. Mezitímní účetní závěrka.
10. Výsledek hospodaření obce za rok 2019.
11. Poskytnutí půjček z FRB.
12. Opatření starosty.
13. Výběrová řízení:
 - Dodavatel prací v obecních lesích,
 - Opravy komunikací.
14. Vytvoření pracovních míst na VPP.
15. Odpisový plán majetku na rok 2020.
16. Kupní smlouva na převod nemovitostí.
17. Návrh na pořízení změny územního plánu.
18. Odměňování neuvolněných členů zastupitelstva.
19. Organizace zájezdů.
20. Prodej nemovitostí Sklené.
21. Souhlasy se stavbami:
 - Chalupa Vojtíškov,
 - 2 domy Vysoká,
 - Přípojka Vojtíškov,

- Přípojka Zlatý Potok,
- Rekreační objekt Vysoký Potok,
- Změna přípojky Vysoká.
- 22. Záměr pachtu Malá Morava.
- 23. Záměry pachtu Sklené I.
- 24. Záměr pachtu Sklené II.
- 25. Změna Nařízení o zimní údržbě.
- 26. Žádosti o převody pozemků:
 - Pod místními komunikacemi Podlesí a Vysoký Potok,
 - Prostranství ve Vysokém Potoku,
 - Malá Morava kulturní dům.
- 27. Výsledek inventarizace majetku obce za rok 2019.
- 28. Zpráva o činnosti policie.
- 29. Zpráva o činnosti v obecních lesích v roce 2019.
- 30. Výroční zpráva o poskytování informací.
- 31. Diskuze.
- 32. Závěr jednání.

1. Schválení programu

2020/07/01: ZO schvaluje program jednání.

Hlasování: 7:0:0 (schváleno)

2. Určení zapisovatele z jednání

Na jednání se dostavil Kouřil Jan v 16:03 hod.

Starosta určil zapisovatelkou zápisu z jednání paní Mgr. Olgu Temňákovou.

3. Určení ověřovatelů zápisu

Starosta obce určil ověřovatelem zápisu z jednání pana Jana Kouřila a pana Ing. Reného Šebka.

4. Zpráva o plnění usnesení z minulého zasedání a zpráva o činnosti obecního úřadu

Na jednání se dostavil Köhler Walter v 16:06 hod.

Starosta seznámil přítomné se zněním závěrečné zprávy z kontroly poskytnutých dotací z rozpočtu obce za rok 2019 podle schválených pravidel. Celkem bylo poskytnuto organizacím 59.000,- Kč. Kontrolou nebyly zjištěny žádné nedostatky a porušení smluvních podmínek. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO bere na vědomí zprávu o plnění usnesení.

5. Zpráva o kontrole čerpaných dotací z rozpočtu obce v roce 2019

Starosta seznámil přítomné se zněním závěrečné zprávy z kontroly poskytnutých dotací z rozpočtu obce za rok 2019 podle schválených pravidel. Celkem bylo poskytnuto organizacím 59.000,- Kč. Kontrolou nebyly zjištěny žádné nedostatky a porušení smluvních podmínek. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO bere na vědomí zprávu o kontrole čerpaných dotací z rozpočtu obce v roce 2019.

6. Dotace z rozpočtu obce 2020

Poskytování dotací, příjem jejich žádostí a následné vyúčtování se řídí dle Pravidel pro poskytování dotací z rozpočtu Obce Malá Morava. Zveřejněno na úřední desce Obce Malá Morava 3. 2. 2020.

V roce 2020 byly přijaty tyto žádosti:

1. Dotace na činnost, **TJ SOKOL Malá Morava**, žádost o poskytnutí 33.000,- Kč
(V roce 2019 poskytnuto 33.000,- Kč).
2. Dotace na akce, **Spolek Chatařů ve Vysoké**,
(V roce 2019 poskytnuto 10.000,- Kč)
Kuličková – pétanque, žádost o poskytnutí 500,- Kč,
Odbíjená, nohejbal, žádost o poskytnutí 3.000,- Kč,
Mikulášská nadílka, žádost o poskytnutí 3.500,- Kč,
Brigáda na zvelebení osady Vysoká, žádost o poskytnutí 3.000,- Kč.
3. Dotace na činnost, **Armáda spásy v ČR, z. s.**, žádost o poskytnutí 10.000,- Kč.
(V roce 2019 poskytnuto 5.000,- Kč)
4. Dotace na akce, **Sportovní klub Vysoký Potok**, žádost o poskytnutí 6.000,- Kč. (Volejbalový turnaj - V roce 2019 poskytnuto 5.000,- Kč)

5. Dotace na akci, **Sportovní klub Vysoký Potok**, žádost o poskytnutí 6.000,- Kč. (Turnaj v nohejbalu - V roce 2019 poskytnuto 6.000,- Kč)

Starosta vyzval k diskuzi. Po diskuzi bylo navrženo upravit dotaci pro Armádu spásy, poskytnuto na provozní náklady organizace.

2020/07/02: ZO schvaluje poskytnutí dotací následovně:

TJ Sokol Malá Morava 33.000 Kč (činnost 2020).

Spolek chatařů ve Vysoké 500 Kč (akce - Kuličkáda – petangue),

Spolek chatařů ve Vysoké 3.500 Kč (akce - Mikulášská nadílka),

Spolek chatařů ve Vysoké 3.000 Kč (akce - Odbíjená, nohejbal),

Spolek chatařů ve Vysoké 3.000 Kč (akce - zvelebení osady Vysoká).

Armáda spásy v ČR, z. s., 5.000 Kč (činnost 2020).

Sportovní klub Vysoký Potok 6.000 Kč (akce – Volejbalový turnaj).

Sportovní klub Vysoký Potok 6.000 Kč (akce – Turnaj v nohejbalu).

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

7. Příspěvek na nákup knihovních fondů

V tomto roce byl doručen návrh nového dodatku smlouvy mezi Městem Hanušovice a Obcí Malá Morava na poskytování knihovnických, informačních a metodických služeb v Obecních knihovnách Malá Morava a Podlesí. Zároveň byla doručena zpráva o činnosti v obecních knihovnách, která je rovněž součástí důvodové zprávy. Starosta navrhl i v letošním roce poskytnout příspěvek ve výši 22.000,- Kč na nákup knih do obou knihoven, ve kterém budou zahrnuti i náklady na předplatné periodik pro rok 2020.

2020/07/03: ZO schvaluje uzavření dodatku smlouvy s Městem Hanušovice o poskytování knihovnických, informačních a metodických služeb v Obecních knihovnách Malá Morava a Podlesí pro rok 2020 a zároveň schvaluje poskytnutí finančních prostředků na nákup knihovních fondů ve výši 22.000,- Kč.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

8. Rozpočet obce na rok 2020

Byl předložen návrh rozpočtu na rok 2020, včetně návrhu rozpočtu Sociálního fondu na rok 2020, návrhu Fondu rozvoje bydlení na rok 2020 a návrh rozpočtu Fondu obnovy vodohospodářského majetku na rok 2020. Rozpočet obce a závazné ukazatele jsou přílohou č. 1 tohoto zápisu. Starosta vyzval k diskuzi o rozpočtu včetně jeho navýšení o částku týkající se odvlhčení bytových domů na Malé Moravě v několika variantách. Zastupitelé v diskuzi na závěr podpořili hlasování o možnosti odvlhčení bytů variantou odkopání a současně pověření starosty podpisem smlouvy s vybraným dodavatelem dle výběrového řízení, které bude provedeno.

2020/07/04: ZO schvaluje provedení výběrového řízení na dodavatele prací „Odvlhčení bytových domů na Malé Moravě“ ve variantě odkopání a pověřuje starostu obce podpisem smlouvy o dílo.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

Následně bylo vyvoláno hlasování o navrženém rozpočtu obce na rok 2020.

2020/07/05: ZO schvaluje rozpočet obce Malá Morava na rok 2020, včetně závazných ukazatelů rozpočtu, jako schodkový, včetně rozpočtů SE, FRB a FOVM, takto:

Celkové příjmy ve výši 18.231.458,- Kč.

Celkové výdaje ve výši 22.775.399,- Kč.

Financování ve výši 4.543.941,- Kč.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

9. Meziúčetní účetní závěrka

Starosta seznámil přítomné s meziúčetní účetní závěrkou za období leden až prosinec 2019.

Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO bere na vědomí informativní zprávu – meziúčetní účetní závěrka za období 1-12/2019.

10. Výsledek hospodaření obce za rok 2019

Starosta seznámil přítomné se zprávou o výsledku hospodaření obce za období 1-12/2019.

Příjmy po konsolidaci 16.764.049,31 Kč, plnění RU (99,73 %).

Výdaje po konsolidaci 16.386.108,06 Kč, plnění RU (86,24 %).

Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO bere na vědomí zprávu o výsledku hospodaření obce v roce 2019.

11. Poskytnutí půjček z FRB

V souladu se schválenými pravidly pro tvorbu a použití prostředků Fondu rozvoje bydlení Obce Malá Morava byla opět vyhlášena výzva k před-

kládání žádostí. Obecnímu úřadu byla doručena žádost pana P. CH. na vybudování domovní čistírny odpadních vod k RD ve výši 70.000,- Kč. Žadatel splnil veškeré požadované podmínky žádosti, tudíž lze tuto půjčku poskytnout. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/06: ZO schvaluje poskytnutí půjčky z Fondu rozvoje bydlení podle pravidel v celkové výši 70.000,- Kč takto: panu P. CH. ve výši 70.000,- Kč.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

12. Opatření starosty

Starosta obce seznámil zastupitele s opatřením starosty č. 34/2019, kterým schvaluje a provádí rozpočtové opatření č. 100018/2019, schválené a provedené v jeho působnosti.

Toto opatření je přílohou č. 2 tohoto zápisu. Dále informoval o opatřeních starosty č. 32 - 33/2019 a č. 1 - 2/2020.

ZO bere na vědomí informaci o provedených rozpočtových opatřeních.

13. Výběrová řízení

Výběr dodavatele na práce v obecních lesích 2020

Jedná se o těžební a pěstební práce v roce 2020. Byli osloveni 3 dodavatelé, kteří spolu s výzvou pro podání nabídky obdrželi zadávací dokumentaci a to:

Hanušovická lesní a. s., Hanušovice,

Lesy Jedlí s. r. o., Jedlí,

Uniles, a. s., pracoviště Hanušovice.

Výběrové řízení administroval A. P., administrace veřejných zakázek, výběrová komise byla ve složení Petr Pospíchal, Karel Svoboda a Walter Köhler a k hodnocení byly doručeny tyto cenové nabídky:

JMENO	CENA BEZ DPH	CENA S DPH
Uniles, a.s.	326.810,- Kč	395.440,10 Kč
Lesy Jedlí s.r.o.	104.010,- Kč	125.852,10 Kč

Společnost Hanušovická lesní na nabídku nereagovala. V příloze důvodové zprávy obdrželi zastupitelé nabídky uvedených společností, ceník prací a předpokládaných těžeb a návrh smlouvy. Starosta vyzval k diskuzi. Zastupitelé výběr dodavatele prací podpořili. Dále bylo ověřeno, že rozsah prací je podobný jako v roce předchozím.

2020/07/07: ZO schvaluje výběr dodavatele prací v obecních lesích a smlouvu o dílo s firmou Uniles, a. s., Jiříkovská 913/18, Rumburk, IČ: 47307706.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

Opravy komunikací

Jedná se o částečnou opravu výtlučků dvou částí komunikací tryskovou technologií v roce 2020. Byli osloveni 3 dodavatelé, kteří spolu s výzvou pro podání nabídky obdrželi zadávací dokumentaci:

Roadmedic, s. r. o., Šumperk,

JHF Heřmanovice, s. r. o.,

JR STAKR, s. r. o., Bruntál.

Výběrové řízení administroval A. P., administrace veřejných zakázek, výběrová komise byla ve složení Petr Pospíchal, Karel Svoboda a Walter Köhler a k hodnocení byly doručeny tyto cenové nabídky:

Jméno	Cena bez DPH	Cena s DPH
Roadmedic, s.r.o.	749.516,- Kč	906.914,36 Kč
JHF Heřmanovice, s.r.o.	791.060,- Kč	957.182,60 Kč

Společnosti JR STAKR, s. r. o., na nabídku nereagovala.

V příloze důvodové zprávy obdrželi zastupitelé nabídky uvedených společností a návrh smlouvy. Starosta vyzval k diskuzi. Zastupitelé diskutovali nad rozsahem zadaných prací a návrh podpořili.

2020/07/08: ZO schvaluje výběr dodavatele opravy komunikací a smlouvu o dílo s firmou Roadmedic, s. r. o., Pod Senovou 70, Šumperk, IČ: 28586484.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

14. Vytvoření pracovních míst na VPP

Návrhem je vytvoření a financování pracovních míst na VPP prostřednictvím úřadu práce. Záměrem je přijetí minimálně pěti pracovníků na dobu určitou duben/květen do listopadu 2020.

Starosta vyzval k diskuzi. Zastupitelé se dotazovali, zda by bylo možné navýšit počet osob. Starosta reagoval, že by větší počet pracovníků uvalil, ovšem obsazení i navržených 5 míst bude obtížné.

2020/07/09: ZO souhlasí s vytvořením 5 pracovních míst na VPP a pověřuje starostu podpisem smlouvy s Úřadem práce.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

15. Odpisový plán majetku na rok 2020

Starosta informoval přítomné o návrhu plánu účetních odpisů dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku obce v roce 2020. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/10: ZO schvaluje odpisový plán dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku obce na rok 2020.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

16. Kupní smlouva na převod nemovitosti

Starosta informoval o doručení sdělení Státního pozemkového úřadu k uzavření kupní smlouvy podle zákona č. 503/2012 na úplatný převod pozemků p. č. 558/11 v k. ú. Vysoká u Malé Moravy (u kaple) a p. č. 131 v k. ú. Vysoký Potok (parkoviště u OÚ). Žádosti o prodej byly projednány zastupitelstvem obce v roce 2016. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/11: ZO souhlasí s uzavřením kupní smlouvy č. 1007931963 o převodu pozemků p. č. 558/11 v k. ú. Vysoká u Malé Moravy a p. č. 131 v k. ú. Vysoký Potok s Českou republikou, Státním pozemkovým úřadem.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

17. Návrh na pořízení změny územního plánu

Starosta informoval zastupitele, že obci byl doručen návrh jednoho z majitelů pozemků p. č. 194 a st. 78 v k. ú. Vysoká u Malé Moravy, pana V. M. na změnu územního plánu tak, aby pozemky byly zahrnuty do ploch vhodných pro výstavbu rekreačních objektů, popřípadě pro stavbu rodinných domů. Starosta tento návrh nedoporučil z důvodu absence dopravní infrastruktury. K těmto pozemkům nevede žádná užívaná komunikace, natož zpevněná tak, aby mohla sloužit k jejich napojení. V okolí těchto pozemků se sice nacházejí obecní pozemky p. č. 652/1 a 652/2, ostatní plochy, ostatní komunikace, ovšem tyto parcely jako komunikace neslouží, jsou nezpevněné a porostlé travním a dřevinným porostem. Starosta vyzval k diskuzi. Zastupitelé probírali danou situaci, jak je reálná v terénu a doporučení starosty podpořili k hlasování. Starosta nechal o návrhu neschválit žádost hlasovat.

2020/07/12: ZO neschvaluje žádost pana V. M. o změnu územního plánu.

Hlasování: 8:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	+	+	0	+	+	+	+	+

18. Odměňování neuvolněných členů zastupitelstva

Starosta seznámil přítomné s Nařízením vlády č. 338/2019, které umožňuje navýšit odměnu neuvolněných zastupitelů za výkon funkce. Starosta vyzval k diskuzi nad možnou změnou výše pro zastupitele a členy výborů. Po diskuzi zastupitelé navrhli odměny nezvyšovat. Starosta nechal o návrhu neschválit navýšení odměn hlasovat.

2020/07/13: ZO neschvaluje navýšení měsíční odměny za výkon funkce zastupitele.

Hlasování: 8:0:1 (schváleno)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
+	+	0	+	+	+	+	+	+

19. Organizace zájezdů

Starosta obce obdržel návrh na další zájezd občanů Malé Moravy, a to na Baťův kanál, termín pravděpodobně 23. 5. 2020. Cena dopravy je 17.500,- Kč. Počet osob 45.

Náklady na jednoho cestujícího jsou cca 389,- Kč

Navržené ceny:

- Občan s trvalým pobytem v obci cena 120,- Kč,
- Starobní důchodci s trvalým pobytem v obci cena 80,- Kč,
- Dítě do 18 ti let s trvalým pobytem v obci cena 80,- Kč,
- Ostatní beze slevy.

Program je navržen jako plavba lodí po Baťově kanálu z Veselí na Moravě do Uherského Ostrohu – podmínka minimálně 30 osob. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/14: ZO souhlasí s konáním zájezdu dne 23. 5. 2020 na Baťův kanál a stanovuje tyto ceny:

- Občan s trvalým pobytem v obci cena 120,- Kč,
- Starobní důchodci s trvalým pobytem v obci cena 80,- Kč,
- Dítě do 18 ti let s trvalým pobytem v obci cena 80,- Kč.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

20. Prodej nemovitostí Sklené

Starosta informoval, že majitelé šesti chat ve Skleném (M. M., R. H., M. P., M. M., J. a R. M.), jejichž nemovitosti jsou zásobeny vodou vyvěrající

z obecních pozemků, již dříve požádali obec odprodej části pozemků.

Dle geometrického plánu č. 295-176/2019 se jedná o:

- p. č. 219/6, trvalý travní porost o výměře 10 m², který vznikl z p. č. 219/1,
- p. č. 219/5, trvalý travní porost o výměře 55 m², který vznikl částečně z p. č. 219/1 a částečně z p. č. 219/3, vše v k. ú. Sklené u Malé Moravy.

Celkem požadovaná výměra pozemků je 65 m². Cena obvyklá za pozemky p. č. 219/5 – TTP o výměře 55 m² a p. č. 219/6 – TTP o výměře 10 m² včetně zařízení na jímání vody, je podle znaleckého posudku 20.420,- Kč. Záměr prodeje byl zveřejněn, nikdo na něj nereagoval. Starosta vyzval k diskuzi, kde zastupitelé návrh podpořili.

2020/07/15: ZO schvaluje prodej částí pozemků p. č. 219/1 – trvalý travní porost a p. č. 219/3 ostatní plocha, a to nově vzniklých pozemků dle GP č. 295-176/2019 p. č. 219/6, trvalý travní porost o výměře 10 m² a p. č. 219/5, trvalý travní porost o výměře 55 m² v k. ú. Sklené u Malé Moravy za cenu 20.420,- Kč + náklady na znalecký posudek + ostatní náklady na převod pozemků, přičemž každému majiteli nemovitosti bude prodána ideální šestina pozemků, a to takto:

1/6 – SJM Mgr. J. V. a Mgr. T. V,

1/6 – R. H.,

1/6 – G. P. a O. P.,

1/6 – SJM H. W. a K. W.,

1/6 – J. M. a R. M.,

1/6 – I. M.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

21. Souhlasy se stavbami**Chalupa Vojtiškov**

Pan M. Š., který zastupuje stavebníka MVDr. M. M., požádal obec o vyjádření ke stavbě „Novostavba rekreační roubené chalupy v k. ú. Vojtiškov“.

Dále žádá o povolení sjezdu na obecní účelovou komunikaci.

Žádost včetně projektové dokumentace mají zastupitelé k dispozici. Starosta informoval, že souhlas se zřízením sjezdu na účelovou komunikaci se dle zákona v rámci správního řízení nevydává, stačí souhlas vlastníka komunikace. Dále informoval, že účelová komunikace je nezpevněná a neudrží se.

Starosta vyzval k diskuzi. Proběhla diskuze ohledně okolních pozemků a názvnosti na komunikaci. Stavebník byl přítomen a reagoval na dotazy.

2020/07/16: ZO souhlasí se stavbou „Novostavba rekreační roubené chalupy v k. ú. Vojtiškov“ a souhlasí s napojením na účelovou komunikaci s výhradou, že komunikace je nezpevněná a neudrží se.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

2 domy Vysoká

Zmocněnkyně Ing. M. K., která zastupuje manžele V., požádala obec o vyjádření k projektové dokumentaci ke stavbě 2 srubových domků v k. ú. Vysoká u Malé Moravy, na pozemcích p. č. 145/3, 145/6 a st. 22.

Starosta informoval, že dle zjištění k místu stavby vede pouze účelová komunikace, která se nachází na pozemcích více soukromých vlastníků, v čemž vidí problém. Navrhuje vyslovit souhlas, ovšem za podmínky, že žadatel smluvně ošetří přístup k plánovaným stavbám se všemi vlastníky, na kterých se komunikace nachází. Starosta vyzval k diskuzi. Zastupitelé návrh ohledně smluvního zajištění přístupu ke stavbám podpořili.

2020/07/17: ZO souhlasí se stavbou 2 srubových domků v k. ú. Vysoká u Malé Moravy za podmínky smluvního zajištění přístupu ke stavbám s majiteli dotčených pozemků.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

Přípojka Vojtiškov

Společnost Emontas, s. r. o., se sídlem v Olomouci, požádala obec o vyjádření k projektové dokumentaci ke stavbě „Vojtiškov – č. parc. 169 NNK“. Jedná se o zřízení nové přípojky nízkého napětí, která by měla být realizována jako zemní kabelové vedení, a která by měla být uložena i na části obecních pozemků p. č. 749/1 a 1813/9 v k. ú. Vojtiškov.

Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/18: ZO souhlasí se stavbou „Vojtiškov – č. parc. 169 NNK“ a ZO schvaluje uzavření smlouvy o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene a dohodu o umístění stavby IV-12-8017894/VB001.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

Přípojka Zlatý Potok

Projektant M. M., který zastupuje Mgr. O. Z., požádal obec o vyjádření k projektové dokumentaci ke stavbě „Zlatý Potok, Zeržánová – kabelová přípojka NN“. Jedná se o zřízení nové přípojky nízkého napětí, která by měla

být realizována jako zemní kabelové vedení, a která by měla být uložena i na části obecního pozemku p. č. 385/9 a 544/5 v k. ú. Zlatý Potok. V případě souhlasu se stavbou je nutno uzavřít také smlouvu o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene a dohoda o umístění stavby na obecních pozemcích. Starosta navrhl s fyzickou osobou uzavřít smlouvy bezúplatně. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/19: ZO souhlasí se stavbou „Zlatý Potok, Zerzánová – kabelová přípojka NN“ a ZO schvaluje uzavření smlouvy o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene a dohoda o umístění stavby bezúplatně.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

Rekreační objekt Vysoký Potok

Majitelka pozemku p. č. st. 20 a p. č. 72 v k. ú. Vysoký Potok, paní E. B. požádala o souhlas s výstavbou rekreačního objektu na těchto pozemcích. Popis stavby byl připojen v podkladech. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/20: ZO souhlasí se stavbou rekreačního objektu v k. ú. Vysoký Potok.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

Změna přípojky Vysoká

Společnost Enco group, s. r. o., Olomouc informovala obec o změně projektové dokumentace ke stavbě „Vysoká – č. p. 90/1, NNk“, číslo stavby: IV-128018068, z důvodu nesouhlasu vlastníků dotčené parcely p. č. 104/2 v k. ú. Vysoká u Malé Moravy. Souhlas byl udělen Usnesením zastupitelstva č. 2019/06/26 ze dne 12. 12. 2019. Rozsah změny mají zastupitelé k dispozici. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/21: ZO souhlasí se změnou stavby „Vysoká – č. parc. 90/1, NNk“, číslo stavby: IV-12-8018068.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

22. Záměr pachtu Malá Morava

Pan F. C. požádal obec o pacht části pozemku p. č. st. 226, zastavěná plocha a nádvoří v k. ú. Malá Morava, kterou užívá jako zahradu. Plocha užívaná zahrady na obecním pozemku je cca 459 m². Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/22: ZO schvaluje záměr pachtu části pozemku p. č. st. 226 – zastavěná plocha a nádvoří, o výměře cca 459 m² v k. ú. Malá Morava.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

23. Záměr pachtu Sklené I.

Pan P. Z. požádal obec o pronájem – pacht části obecního pozemku p. č. 883, ostatní plocha, ostatní komunikace, v k. ú. Sklené o výměře cca 152 m². Pozemek není užíván jako komunikace. Žádost je v příloze důvodové zprávy. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/23: ZO schvaluje záměr pachtu části pozemku p. č. 883 v k. ú. Sklené o výměře 152 m².

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

24. Záměr pachtu Sklené II.

M. B. požádali obec o pronájem – pacht části obecního pozemku p. č. 883, ostatní plocha, ostatní komunikace, v k. ú. Sklené o výměře cca 43 m². Pozemek není užíván jako komunikace. Žádost je v příloze důvodové zprávy. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/24: ZO schvaluje záměr pachtu části pozemku p. č. 883 v k. ú. Sklené o výměře 43 m².

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

25. Změna Nařízení o zimní údržbě

V současně době platí Nařízení obce 1/2019, kterým se stanovuje plán zimní údržby a seznam místních komunikací, na kterých se z důvodu malého dopravního významu nebude provádět zimní údržba. Nařízení bylo zastupitelstvem schváleno 12. 9. 2019. Povinností obce je po schválení zasílat Nařízení obce ke kontrole Krajskému úřadu Olomouckého kraje. Ten dospěl ke zjištění uvedeným v příloze důvodové zprávy pod body 1, 2 a 3. Z těchto důvodů předkládáme Nařízení nové, se zapracovanými připomínkami – hlavní připomínka je o neuvádění jmen v Příloze č. 1, ale čísel popisných domů. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/25: ZO schvaluje Nařízení obce Malá Morava č. 1/2020, kterým se vymezují úseky místních komunikací, na kterých se pro jejich malý dopravní význam nezajišťuje sjízdnost a schůdnost odstraňování sněhu a náledí.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

26. Žádosti o převody pozemků

Pod místními komunikacemi

Starosta informoval, že záměrem obce je požádat Státní pozemkový úřad o bezúplatný převod části pozemků v k. ú. Podlesí-město pod zpevněnými místními komunikacemi. Jedná se o části pozemků p. č. 524, 544/4, 544/9, 538. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/26: ZO schvaluje podání žádosti o převod části pozemků p. č. 524, 544/4, 544/9, 538 k. ú. Podlesí-město a souhlasí s nabytím těchto částí pozemků do vlastnictví obce a pověřuje starostu podáním žádosti.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

Starosta informoval, že záměrem obce je požádat Státní pozemkový úřad o bezúplatný převod části pozemků v k. ú. Vysoký Potok pod zpevněnými místními komunikacemi. Jedná se o části pozemků p. č. 227/1 a 227/2. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/27: ZO schvaluje podání žádosti o převod části pozemků p. č. 227/1 a 227/2. k. ú. Vysoký Potok a souhlasí s nabytím těchto částí pozemků do vlastnictví obce a pověřuje starostu podáním žádosti.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

Prostranství ve Vysokém Pótoku

Starosta informoval, že záměrem obce je požádat Státní pozemkový úřad o úplatný převod pozemků v k. ú. Vysoký Potok. Jedná se o pozemky či jejich části dle zákresu p. č. 132/4, 132/1, 132/6 a 132/5. Jedná se o veřejné prostranství naproti budově obecního úřadu, které se diskutovalo na minulém ZO.

Starosta vyzval k diskuzi, zastupitelé záměr podpořili.

2020/07/28: ZO schvaluje podání žádosti o převod pozemků p. č. 132/4, 132/1, 132/6 a 132/5. v k. ú. Vysoký Potok a souhlasí s nabytím těchto pozemků nebo jejich částí do vlastnictví obce a pověřuje starostu podáním žádosti.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

Malá Morava kulturní dům

Starosta informoval, že záměrem obce je požádat Státní pozemkový úřad o úplatný převod pozemků v k. ú. Malá Morava. Jedná se o pozemky zastavěné kulturním domem a v jeho okolí, či jejich části dle zákresu p. č. st. 169, 1377 a 1374/1. Starosta vyzval k diskuzi, zastupitelé záměr podpořili.

2020/07/29: ZO schvaluje podání žádosti o převod části pozemků p. č. st. 169, 1377 a 1374/1. v k. ú. Malá Morava a souhlasí s nabytím těchto pozemků, nebo jejich částí, do vlastnictví obce a pověřuje starostu podáním žádosti.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

27. Výsledek inventarizace majetku obce za rok 2019

Zastupitelstvu obce byla předložena zpráva Ústřední inventarizační komise o výsledku inventarizačního majetku obce k 31. 12. 2019. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

2020/07/30: ZO schvaluje výsledek inventarizace majetku obce za rok 2019 a souhlasí s navrhovaným vyřazením majetku.

Hlasování: 9:0:0 (schváleno)

28. Zpráva o činnosti policie

Starosta seznámil přítomné s bezpečnostní zprávou o nápadu trestné činnosti a stavu veřejného pořádku ve služebním obvodu PČR OO Hanušovice za rok 2019. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO bere na vědomí zprávu o činnosti Policie ČR.

29. Zpráva o činnosti v obecních lesích v roce 2019

Práce v lesích prováděla společnost Lesy Jedlí, s. r. o., na základě uzavřené smlouvy. V roce 2019 zde byly provedeny tyto konkrétní práce:

- Těžba cca 1 716 m³ dříví – nahodilá těžba, souše, vývraty, zlomy (kůrovové dříví), z toho úmyslná těžba pouze 11,23 m³,
- Samovýroba cca 110 m³,
- Instalace feromonových lapačů,
- Nátěry sazenic repelenty, ožínání, odkornění, úklid klestu, zalesňování - smrk 7.240 ks, buk 9.800 ks, javor 1.200 ks.

Těžební činnost probíhala pouze podle požadavků a doporučení odborného lesního hospodáře, jimiž jsou revírníci - pracovníci společnosti Lesy České republiky, s. p.

Příjmy obce za prodej dříví vytěženého v roce 2019 (včetně samovýroby) byly ve výši 579.313,- Kč vč. DPH.

Výdaje na lesní hospodářství v roce 2019 byly ve výši cca 545.637 Kč vč. DPH:

- cca 43.030,- Kč na činnost odborného lesního hospodáře,
- cca 4.235,- Kč porostové mapy,
- cca 14.700,- Kč na organizaci výběrového řízení na dodavatele prací
- cca 465.517,- Kč přijaté služby - pěstební činnost, nátěry, ožínání, pro-
birky apod.
- cca 18.000,- Kč – mzdy, nákup materiálu a další.

V letošním roce jsme také požádali prostřednictvím Krajského úřadu Olomouckého kraje o dotaci na úhradu ztráty spojené s kůrovcovou kalamitou v roce 2017 a 2018. V případě, že dotace nebude krácena, měla by být obci vyplacena částka ve výši cca 500.000,- Kč.

ZO bere na vědomí zprávu o činnosti v obecních lesích v roce 2019.

30. Výroční zpráva o poskytování informací

Starosta seznámil přítomné se zprávou. Starosta vyzval k diskuzi, do diskuze se nikdo nepřihlásil.

ZO bere na vědomí výroční zprávu o poskytování informací za rok 2019.

31. Diskuze

Zastupitel Pavel Morong se ještě dotazoval na nutnost pořízení navijáku za traktor. Starosta reagoval, že těžba je prováděna ve svahovitém a složitějším terénu a je žádoucí pomocí nové techniky zvýšit efektivitu práce a sanovat nedostatek pracovních sil. Ing. Šebek doplnil, že nutnost těžby bude stále větší s ohledem na stav porostů. Obec vlastní cca 110 ha lesa.

Dále se pan Morong dotazoval na stav realizace parkoviště u bytoven na Malé Moravě i s ohledem na plánované odvodnění. Starosta reagoval, že parkoviště je plánováno mimo možné výkopy, ale realizace vázne na zpracování projektové dokumentace, která se zpracovává již delší dobu. Plánováno je 8 míst.

Pan R. se dotazoval na stav komunikace na Křivé Vodě k hřišti. Starosta informoval, že bylo provedeno zaměření a bude provedena směna pozemků.

32. Závěr jednání

Žádné další dotazy či připomínky nebyly, a proto starosta obce Antonín Marinov poděkoval všem přítomným zastupitelům, občanům a hostům za účast na dnešním zasedání, popřál všem hodně zdraví a sil s ohledem na současnou situaci a v 17:30 hodin jednání ukončil.

Přílohy:

1. Rozpočet obce, závazné ukazatele
2. Opatření starosty

(Obě přílohy jsou k nahlédnutí na obecním úřadě a na webových stránkách obce.)

Zápis byl vyhotoven dne 16. 3. 2020

Ověřovatelé zápisu: Jan Kouřil a Ing. René Šebek
Zapsala: Mgr. Olga Temňáková

Starosta obce: Antonín Marinov

Kovárna v STSce ve Vlaském

Výstavbou a rozjetím provozu byla Strojní traktorová stanice (STS) ve Vlaském velkou pomocí pro okolní zemědělská hospodářství. Její vybudování a provozování nebylo dáno nějakým zvláštním krajovým zvykem, ale procesem zprůmyslnění našeho podhorského, ale i horského hospodářství. V obcích na Malé Moravě měl tento podnik velký vliv na zkvalitnění provozu ve zdejších zemědělských podnicích. Bylo to dáno hlavně objektivními podmínkami, kdy se zde po vysídlení německého obyvatelstva stíhali osídlenci v několika vlnách. A hospodářství v zemědělství zde spíše skomíralo, než aby bylo výnosné a užitečné pro všechny. Byla to těžká doba v první polovině padesátých let v minulém století.

První vlna nových osídlenců byla hned po osvobození v roce 1945 a odsunu zdejšího německého obyvatelstva složená vysloveně z vychytralých „zlatokopů“, kteří v žádném případě neměli chuť a vůli zde pracovat, spíše to byli lidé, co si hleděli odsud co nejvíce odvézt zpět do vnitrozemí, nebo se jen sprostě napakovat a zase rychle odsud odejít jinam. Prostě hospodářství, zde krásně zavedená, byla najednou jakoby bez pána, vykradená a podtrhnuta ve svém smyslu.

Druhá vlna nových osídlenců již byli lidé, co hospodařit chtěli, ale na svém a do nějakého kolektivního hospodaření se jim nechtělo. Navíc byli tito lidé zklamáni nad tím, co zde našli. Vykradená hospodářství, prakticky všude nějaké škody na majetku i zařízení, se kterým se těžko mohli pouštět do nějakého úspěšného hospodaření. Navíc jednotliví vedoucí na obcích se měnili každý půl rok. K tomu měl každý z nich jiné představy o místním hospodaření. Nebo spíše vůbec žádné. Takže pořádní a schopní hospodáři odešli, jak to bylo možné, hned jak se rozkoukali.

A přišla třetí vlna dosídlenců. To již byli lidé, co zde zůstali. Většinou to byli lidé, co sem přišli za trest, nebo lidé, kteří zde dostali na „pevno“ umístěnku, nebo lidé, kteří třeba jako občané cikánské národnosti z Maďarska (prý jako že jsou repatrianti, i když každý věděl, že takoví lidé zde nikdy předtím nežili). Někteří noví obyvatelé zde byli vysídlení ze svých hospodářství z okolí Třebíče, nebo občané chorvatské národnosti z Jižní Moravy. Tyto dvě skupiny zde byly vysídleny z politických důvodů. Obča-

nům cikánské národnosti bylo jedno, kam přijdou. V žádném případě to nebyli lidé na práci, ale spíše na otravu. Většinou vybydli dům, který jim byl přidělen, a táhli zase dále. O nějakém hospodaření, nebo práci ve společných zemědělských podnicích (JZD, Státní statky) neměli zájem a pracovali jen z donucení, nebo spíše předstírali, že pracují a uváděli tak své vedoucí místních zemědělských podniků k naprostému zoufalství. Ostatní se snažili pracovat, ale byly to jejich pracovní začátky opravdu velmi těžké. Vždyť přišli do vykradených a vybydlených hospodářství. Prakticky ani nemohli samostatně hospodařit, protože jejich nově nabytá hospodářství nebyla životu schopná. Byla, jak jsem již napsal, vykradená a zpustošená. Nebylo za co si nakoupit nové stroje, novou sadbu, nový dobytek. Prakticky nebylo možné sehnat si lidi na práci a mnoho dalších potíží se přidávalo k tomu.

Proto nebylo divu, že zde byla rychle založena Zemědělská družstva. A ta když zkrachovala z důvodu již výše uvedených potíží, tak se snadno přešlo na hospodaření formou Státních statků. Odpovědnost za zdejší hospodaření tak převzal již trvale stát. K tomu stát vytvořil pro pomoc v moderním hospodaření v zemědělství síť Státních traktorových stanic. A jedna z nich byla založena – nebo lépe – zřízena ve Vlaském. Což bylo vlastně jakoby v samotném srdci zdejšího kraje. Byla umístěna do zdejšího největšího statku. Využilo se tak zdejšího zařízení a budov, které ale musely být přebudovány na praktické zavedení strojírenské práce při opravách, uložení veškeré techniky a náhradního materiálu pro opravy, zásobováním zabezpečeného provozu stroji a zařízeními pro zemědělské práce. STS měla návaznost na centrální sklady zemědělské techniky od výroby až do zavedení do provozu. Založena zde byla dílna autoelektrikářská, elektrikářská, motorářská a další. Názvy to mělo vzletné, ale začínalo se vlastně na koleně, tak to s těmi dílnami nebylo hned tak horké. Ale protože zásobování STS bylo přednostní, tak zde byl zaveden nejen prodej zemědělské techniky pro jednotlivé zemědělské závody, ale i dovybavení vlastního strojového parku k zemědělským pracím. Tyto pak byly nasazovány jako pomoc tam, kde to obvykle nějak vázlo, kdy na některé práce na polích místní závody nestačily, nebo byla úroda ohrožena nepohodou atd.

Byla zde zřízena i kovárna, ke které patřila také rampa na očištění, umytí a ošetření techniky, která sem dorazila za opravou, nebo na údržbu. Ke kovárně patřily práce kovářské, svařovací, nýťovací. Také „plechařina“ a zavedení provozu každé techniky po její opravě. Tím pádem se dá říci, že kovárna byla vlastně takové srdce tohoto podniku. Navíc měla ještě na starost sklady PHM. Což mladší ani nevědí, o co jde. Jedná se o naftu, benzin, motorové oleje, mazadla, čisticí prostředky atd. Všechno toto se také muselo nějak skladovat a chránit před vlivy počasí. Nejdříve bylo všechno v bednách a barelech a skladovacích baňkách a plechovkách. Později již byla postavena pumpa s podzemními nádržemi a skladovacími prostory v plechových boudách. Také se ale vždy dbalo na vlastní kanceláře, hygienická zařízení, šatny pro zaměstnance včetně kantýny na zakoupení něčeho na jídlo na svačinu. Později tu byla i výdejna teplých jídel a možnost v teple a v klidu pojsit.

Pracovníci také vyjížděli za opravami techniky do terénu, nebo jen na jednotlivá zemědělská hospodářství. K tomu si sebou vozili svůj opravárenský materiál, obvykle v technické dílně. Ta byla upravena v nástavbě auta Praga V3S.

V zimním období se všechno točilo kolem oprav. Ale i v nejhorším počasí zdejší traktory (vesměs pásové DT) vyjížděly na pomoc. A to nejen v zemědělských, ale i v lesních závodech. Také v údržbách zdejších komunikací po sněhových vánicích. Často po vánicích jen tyto projeli místní komunikace a zabezpečovaly tak provoz a život ve zdejších vesnicích. Takto jsem je vidával pomáhat ještě v polovině šedesátých let minulého století. Jiná technika si na ty dvoumetrové, ale někdy i vyšší závěje netroufla, nebo spíše s tímto sněhem vlastně ani nic nezmohla. Protahovaly i zaváté lesní cesty, kdy to ani jinak nešlo. Bylo to zase na požadavek Lesních závodů Hanušovice a Ruda, aby byl zabezpečen odvoz vytěženého dřeva z místních lesů.

Vždy nakonec tato technika končila na údržbě v naší kovárně ve Vlaském. Jako třešnička na dortu byla příprava sklizecích mlátiček (kombajnů) na žně. To ale je již na jiný článek.

Ludvík Vrána

OLŠOVÁČEK[©]

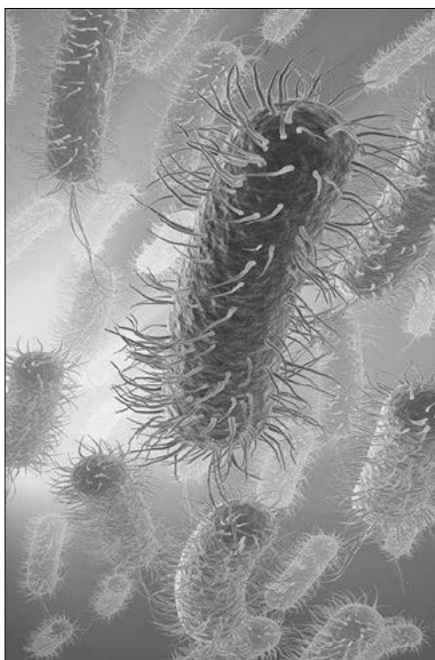
PŘÍLOHA PRO DĚTI

Milé děti,
nemáte to dnes lehké. Všude se valí zprávy o nebezpečném koronaviru, celý svět bojuje. Ale
chci vám dát naději. Život je někdy těžký a my se nesmíme vzdávat. Odměnou nám bude zdraví,
radost a vítězství nad problémy. Držím vám palce!

Viry a bakterie

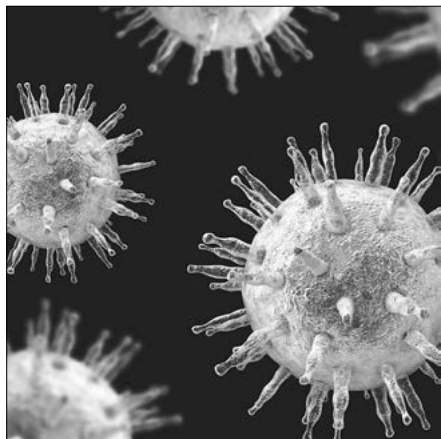
Virus je velmi malá částice, která napadá buňky našeho těla. Nemá vlastní metabolismus, proto se nemůže sám množit. A tak to dělá chytře. Vpustí do naší buňky svou genetickou informaci a buňka pak pracuje pro ni. Množí stejný virus, jaký ji napadl. Proti virům zasáhne náš imunitní systém - viry ničí a vytváří proti nim protilátky, které nechtěné viry zabijí. Výhoda je, že protilátky zůstanou uloženy v těle a když nás stejný virus napadne znovu, uložené protilátky ho ihned zneškodní a my podruhé už stejnou nemocí ne onemocníme. Nemoc, kterou způsobují viry, je například chřipka, AIDS, opar, covid19 a podobně.

Oproti tomu bakterie jsou organismy zhruba tisíckrát větší než viry a vypadají úplně jinak. Mají svůj vlastní metabolismus, a tak se množí

samy. Napadají tkáň, které rozrušují a vylučují toxiny, jimiž také dráždí tkáň. Tak vznikne třeba angína, spála, černý kašel a podobně. Obrana proti bakteriím jsou nejčastěji antibiotika - léky, které nám předepíše pan doktor. V našem těle je i spousta dobrých a prospěšných bakterií, například ve střevě.

Jak viry a bakterie vypadají, se podívejte na našich obrázcích.

Olšováček

Milé děti, zdravím vás!
Rád vás vidím zas a zas.
Co kdybysme si zahráli hru?
Pojďme vylustit křížovku!
Pak si přečteme pohádku,
tam, a zase pozpátku.
My jsme dobří, my to dáme!
Bonbón si pak za to dáme.
Všechny vás chválím! Dobrá práce!
S pozdravem kámoš Olšováček.

Koronavir

Začalo to nevinně.
Říkali jsme si: „Pche, do Česka to nepřijde.“
Avšak jsme se mylili,
někteří i slzy ronili.
Koronavir je jen chřipka,
říkalo se tak nějak zřídkka.
A on na to ne ne ne!
To se teda pletete!
Já jsem ten vir zákeřný. Vy se budete bát.
I led ze mě bude tát!
Koronaviru povedlo se,
teď ven chodit bojíme se.
Roušky nosit musíme,
dezinfekce koupíme...
Je to zmetek zákeřný,
už nám stojí za dveřmi.

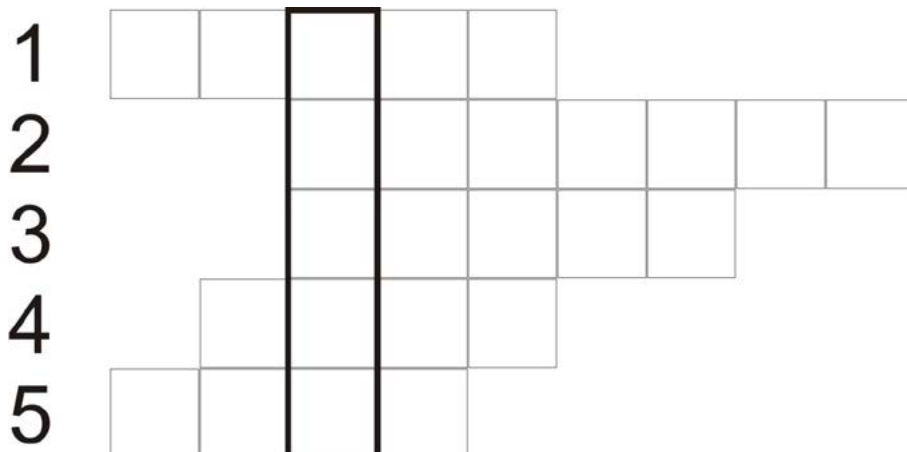
Karolína Mahelová, 14 let

Doplňovačka

1. Název nemoci, kterou způsobuje koronavirus.
2. Obranný systém těla.
3. Slouží na zakrytí úst a nosu při hrozící infekci.
4. Co si musíme často mýt, když hrozí nákaza?
5. Polibek na rozloučenou.

Olšováček připravila
Radka Morbacherová

Proč můra létá v noci a ve dne spí

Jednou, dávno již tomu bylo, tančila krásná velká můra za poledne, ve sluneční svitu, s motýlem krásnoočkem. K tomu jim vyhrávala kapela složená z kamarádů. Byly to malé mušky, vosička, několik kobylek a do noty jim tam ještě brumlal čmeláček. Všechnu tuto hudební skupinu řídil,

vedl a současně i hrál na housličky cvrček.

Náš motýl měl mūru rád, a proto s ní tančil, až se za nimi na louce jen prášilo.

V tom ale na louku přiletěl motýl bělásek. Právě když motýl krásnoočko s mūrou odpočívali po jednom tanci na květech louky, motýl bělásek zaletěl k motýlu krásnoočkovi s prosbou, aby si také s ním zatančil. Mūre se to nelíbilo, ale co mohla dělat. Nechala je být a spíše koukala, jak krásně oba motýli spolu tančí. Oni tančili a tančili, muzika hrála a na mūru úplně zapoměli. Mūra byla také krásná, ale byla trochu jiná, než oba motýli. Také měla krásné barevné vzory na křídlech, navíc měla na sobě krásné nabírané šatičky. Snažila se motýlka krásnoočka přesvědčit, že toho tančení s běláskem již bylo dost, a že by si chtěla také opět zatančit i ona. Motýlci na ni však nedbali a ve svém tanci neustávali. A krásná hudba je k tomu tanci přímo vybízela.

Mūra také chtěla již tančit. Ale motýl krásnoočko zatím jen tančil s běláskem a na mūru

nedal. Ta zase volala na krásnoočka, že již jej nemá ráda, a že si s ní již nikdy nezatančí. Krásnoočko nedbal, a opět dál tančil s běláskem, zvláště když hudba hrála stále dál a dál.

Na to se mūra urazila a odešla se schovat do svého domečku, který měla pod velkým uschlým listem na okraji louky. A tam usnula a mezitím se jí život otočil. Den pro ni byla noc a noc zase den.

Krásnoočko přestal tančit a začal hledat a volat na mūru. Bylo mu jí líto a chtěl to napravit dalším tancem s ní. Dokonce mu ji pomáhal hledat i motýlek bělásek. Ale mūry nebylo a nebylo.

A tak skončilo kamarádství těchto motýlů. Mūra vylézala jen v noci a tančila jen v noci. Našla si zase nové kamarády. Byli to noční motýlci. Také takové mūry, jako byla ona sama. Krásnoočko tančil zase ve dne. I když tančili na stejné louce, tak se již spolu více neviděli.

Jen hudba byla stejná, i když se v ní také střídali jednotliví hráči.

Ludvík Vrána

Jak na horečku a nachlazení

I běžná chřipková epidemie obchází Evropu a mnozí z nás to pocítí nebo ještě pocítí na vlastní kůži. V lékárnách najdete spoustu tabletek a kapek pro boj s nachlazením. My se teď ohlédneme zpět - do časů našich babiček a prababiček. Staré osvědčené receptury proti horečce, kašli a rýmě jsme vyzkoušeli na vlastní kůži.

Bolí vás hlava, škrábe v krku a svaly vypověděly službu? Nejspíš na vás leze chřipka. Nemusíte ale zoufat, vyzkoušeli jsme na vlastní kůži babské recepty, které vás zaručeně vyléčí.

Jak srazit horečku

Nejdřív ze všeho byste se měli pokusit alespoň trochu snížit horečku. Ponožky namočte ve studené vodě, obujte si je a přes ně si navlečte ještě jedny suché. Tímto jednoduchým trikem bezesporu snížíte horečku, zrychlí se vám krevní oběh a působí to proti rýmě. Hlavně se musíte pořádně přikrýt a chvíli v posteli vydržet.

A ještě jedna babská rada na snížení teploty prý zaručeně funguje - tvarohový obklad. Měkký tvaroh rovnoměrně naneste na ubrousek a jednoduše si ho připlácněte na čelo. Pak si lehněte nebo sedněte se zakloněnou hlavou. Kromě čela se podobný obklad může dát na plošky nohou, to působí úplně stejně.

Domácí sirup

Bacily z těla zaručeně vyžene cibule a česnek. Vyrobit si z nich sirup není nic složitého a funguje perfektně. Cibuli nakrájejte na kostičky a dejte do misky, přidejte tři lžice medu a nechte několik hodin odstát. Ordinujte po lžičkách. Česnek nasekejte na plátky, dejte do mléka a nechte chvíli povařit. Tohle přírodní antibiotikum je životabudič.

Pitný režim

Důležitý je pitný režim, čím víc toho vypijete, tím lépe. V žádném případě si ale nedávejte kávu. Místo toho se napijte bylinkového čaje nebo zázvorového nápoje. Nadrobně nakrájený

zázvor zalijte horkou vodou a nechte pořádně vylouhovat. Poté přidejte med. Ale pozor! Aby měl med správný účinek, dávejte ho až do čaje vychladnutého na 40-30 stupňů.

Dejte sbohem kašli a rýmě

Abyste neprokašlali celou noc, velmi účinná je inhalace - třeba heřmánku. Jednu polévkovou

lžici zalijte horkou vodou a čtvrt hodiny luhujte. Inhalujte z hrnce například pod utěrkou. Zhluboka se nadechněte nosem, a to tak dlouho, jak to vydržíte.

Místo kapek můžete vyzkoušet i solný roztok. Do vody přidejte dvě lžice soli, všechno důkladně zamíchejte. Pak roztok opatrně nasajte nosem a nechte působit.

Domácí výroba másla

Domácí výroba nevyjde ani tak levněji, jde spíše o to, že vám přinese chuťový zážitek a víte, že jde o skutečné máslo. Když použijete litr smetany, získáte cca 150 g másla.

Potřebovat budete smetanu ke šlehání s 30 % tuku, ponorný mixér, bylinky na dochucení (nemusí být), sůl.

Smetanu nalijte do nádoby (minimálně dva kelímky) a vyšlehejte tuhou šlehačkou.

Nepréstávejte se šleháním a pokračujte, po chvíli se začne srážet máslo a bude se oddělovat podmaslí od másla.

Jakmile máslo dosáhne požadované hutnosti, vyklopte jej přes cedník, aby se oddělilo od podmaslí, které zachytíte do nějaké nádoby.

Podmaslí můžete použít do těsta na chléb, vypít nebo jinak zužitkovat.

Rukama lehce zpracujte hroudu másla a opláchněte pod proudem studené vody, aby se vyloučila zbylá syrovátka.

Někdy je nutné ještě máslo vložit jednou do mixéru a proces zopakovat, tím zaručíte, že vám zbude skutečně čisté máslo.

Nyní do něj můžete zapracovat sůl a bylinky.

Máslo uchovávejte ideálně v dřevěné krabičce na máslo, případně zabalené do potravinářské folie.

Pokud si pečete doma sami chléb, pak si určitě zkuste vyrobit i domácí máslo. Takový chléb s máslem a bylinkami je opravdová pochoutka.

Naši jubilanti

V březnu oslavila 65 let

paní Alexandra MACHÁČKOVÁ

a 80 let

paní Elvíra KUBOVÁ.

V dubnu oslavil 90 let

pan Jiří RYBÁREK

a 70 let

pan Vladimír KALMAN.

Všem našim jubilantům blahopřejeme.

HEŘMÁNEK[©]

ČTENÍ PRO ŽENY

Milé čtenářky,

zase tu máme jaro, a proto nebude na škodu, když budeme dnešní Heřmánek věnovat plevelu. I když mu na zahrádce moc prostoru nedáváme, může nám být i velmi užitečný, dokonce nám v lecčems může nahradit i samotnou zeleninu. Jeho vypěstování moc práce nedá.

Bylinky vhodné na odvodnění organismu

Stále častějším jevem, který postihuje víc a víc lidí, je zadržování vody v těle. Objevuje se u osob, které mají nedostatek pohybu, užívají antikoncepci, nadměrně solí, nevhodně se stravují, příliš hledují cukru, nebo souvisí s civilizačními chorobami a se stárnutím. Na negativní vlivy reaguje naše tělo různými způsoby, jedním z nich je zadržování vody v těle, které se projevuje nejen zvyšováním hmotnosti, ale i nadměrným pocením, těžknotím a natékáním nohou a zvyšováním objemu břicha. Naštěstí existuje celá řada rostlin, díky nimž můžeme tento nežádoucí efekt potlačit ještě dříve, než bychom museli vyhledat lékaře.

Ostropestřec mariánský

Silybum marianum je ideálním prostředkem na posílení jater. Jejich špatná funkce může mít za následek právě i otoky těla. Zařadíte-li do svého stravovacího režimu ostropestřec například ve formě oleje, nebo čaje, zajistíte si tak celkově lepší fungování organismu.

Locika kompasová

Lactuca serriola je zajímavá nejen tím, že její listy jsou na slunci orientovány severojižním směrem podle kompasu, ale také tím, že má celou řadu léčebných účinků, díky nim se využívá i v homeopatických léčích. Hojně se rostlina dříve využívala i v lidovém léčitelství, a to právě k odvodňování organismu a léčbě bolesti na prsou.

Pampeliška lékařská

Taraxacum officinale je močopudná rostlina. Funguje takto celá rostlina. Kořeny se za tímto účelem sbírají brzy na jaře nebo na podzim. Jsou silným prostředkem pro odvodnění organismu. K přírodní detoxikaci jater a jako stimulant látkové výměny fungují i květy a listy. Pampeliškové kořeny obsahují také celou řadu vitamínů a minerálních látek.

Zelený ječmen

Hordeum vulgare – mladý zelený ječmen také dokáže chránit tělo před zavodňováním. Tato obilnina dodá tělu důležité minerály jako vápník a železo a podpoří metabolismus. Navíc chrání tělo před překyslením, což je jeden z důvodů, kdy naše tělo zadržuje

Petržel

Petroselinum zlepšuje funkci ledvin v lidském organismu, což je samo o sobě přínosem pro dobré hospodaření těla s vodou. Vždy má tedy

smysl přidat kousek petržele do vývarů a také si z ní vyrábět odvary, které je dobré popíjet v průběhu celého dne. Připravíte-li si směs s kopřivou a jalovcem, účinky petržele tak ještě umocníte. Také libeček má stejné účinky jako petržel.

Přeslička rolní

Equisetum arvense se používá k přípravě čaje s močopudným účinkem. Sbírá se přesličkaová nať, která obsahuje kyselinu křemičitou s pozitivním účinkem na močový měchýř a ledviny. Čaj z přesličky rolní je účinný při zánětech ledvin a infekcích močových cest, a také při hromadění vody v osrdečníku a pohrudnici. Při sběru byliny dejte pozor na záměnu s přesličkou lesní!

Bříza bělokorá

Betula pendula je dávno známou rostlinou využívanou na odvodnění organismu. Užívá se ve formě čaje ze sušených listů, nebo jako tinktura. Pravidelné pití zesílí účinek. Pro své silné detoxikační účinky je také vhodná jako přípravný prostředek před léčebným procesem jinými účinnými látkami. Bříza nemá žádné prokázané vedlejší účinky.

Kopřiva dvoudomá

Urtica dioica je jednou z neúčinnějších bylin na pročištění organismu a odstranění vody z těla. Užívá se hlavně jako čaj připravený z jedné polévkové lžice sušené nebo čerstvé kopřivy louhované po zalití vřelou vodou asi 15 minut. Čaj se pije vlažný, jedenkrát denně po dobu tří týdnů. Doporučuje se však vynechávat užívání kopřivy v době menstruace.

Řebříček obecný

Achillea millefolium je obvykle součástí detoxikačních směsí, neboť má rovněž silně močopudné účinky. Při potížích se popíjí vždy čerstvě uvařený odvar. Řebříček pomáhá i při čištění krve. Navíc má silné protizánětlivé a dezinfekční účinky.

Jahodový špenát

Klasický špenát jsme zvyklí připravovat jako více či méně oblíbený pokrm na nejrůznější způsoby, zatímco špenát jahodový málokdo zná. Podívejme se tedy na něj dnes zblízka a povězte si něco o jeho původu a možnostech využití v kuchyni.

Jahodový špenát vlastně ani špenát není, jedná se o merlík listnatý (Erdbeer-spinat) latinský název Chenopodium foliosum. V přírodních podmínkách se jedná o víceletou rostlinu, vytvářející až 50 cm vysoké keříčky, které jsou velmi dekorativní díky svým červeným plodům.

Stonky má jahodový špenát obrostlé svěže zelenými zubatými listy. Tyto listy se dají skvěle využít na přípravu salátů, pomazánek, ale také na maso. Výhodou je, že z nich můžeme připravit i velmi dobrý špenát, který je bez obsahu látek dráždivých žlučník, močové cesty a ledviny. Listy se dají dobře zmrazovat, stejně jako u klasického špenátu.

Vysoké hodnoty vitamínů A, C a K, tělu prospěšná vláknina a mnohé minerální látky a stopové prvky předurčují tento jahodový špenát k tomu, stát se oblíbeným pokrmem osob s dietami a chutným pokrmem pro všechny ty, kteří se snaží udržovat si štíhlou linii.

Jakmile merlík listnatý odkvete, nasadí rostlina velké množství příjemně aromatických červených plodů, které jsou vhodné ke konzumaci jak za syrova, tak zamražené nebo zavažené. Syrové plody lze konzumovat například rozmačkané s cukrem a zalité mlékem, nebo je přidávat jako ozdobu na palačinky se šlehačkou, případně do jogurtů, ovocného želé nebo na dorty, stejně jako velmi oblíbené maliny nebo jahody. Výjimkou není ani jejich zpracování na chutné marmelády a džemy.

Jahodový špenát se dá stejně dobře pěstovat v truhlících na balkoně, v květináčích za oknem i přímo na záhonech v zahradě.

Zdroj: magazinzahrada.cz

Rostliny na bolesti kloubů

Jitrocel, bez černý, kostival i kaštany, všechny tyto rostliny mohou ulevit vašim kloubům. O černém bezu už naše babičky říkávaly, že je lékem na 99 nemocí. A jak tedy s jeho pomocí léčit bolesti kloubů? K léčebným účelům se doporučuje pravidelné popíjení čaje z květů černého bezu anebo bezinkového vína.

K velmi známým a oblíbeným bylinám patří jitrocel, díky obsahu kyseliny křemičité, která má velký význam pro zdravý vývoj kostí a výživu chrupavek.

Jírovec maďal čili kaštan koňský je hlavní surovinou pro přípravu kloubní jírovcové masti. Tu si snadno vyrobíme i doma. Potřebovat budeme 15 kaštanů, které nastrouháme na jemno a poté je zalijeme francovkou. Vznikne jakási kaše, kterou si aplikujeme na bolavé klouby. Postačí klouby natírat 2× denně.

Nešlo by opomenout ani kostival lékařský. Při chronických kloubních potížích je to doslova nepostradatelný pomocník. Pomůže nejen při zánětech kloubů, ale i při zánětech svalů a šlach. Pro aplikaci na bolavá místa se používá kostivalová tinktura nebo mast.

Jedlé plevely jako skvělá pochoutka

Zatímco dříve byla tato tematika velké tabu a plevel byl kdekým považován jen za protivníka, kterého je potřeba ze zahrady co nejdříve dostat, dnes se na tyto rostlinky díváme už z trošku jiného úhlu. To samozřejmě neznamená, že bychom ze svých zahrad měly udělat plevelné plantáže, ale na jaře vyrašený plevel v sobě skrývá neskutečné množství minerálů a vitamínů, které vás po zimě pěkně postaví na nohy. Z plevelu si na jaře připravte očistnou kúru v podobě lahodného špenátu, listového salátu nebo čistícího bylinného nálevu, který z těla vyplaví všechny škodliviny.

V první řadě je třeba upozornit, že se jedlé plevel ne zrovna vždy hodí ke konzumaci. Stejně jako byste neměli sbírat léčivé bylinky na skládkách nebo vedle dálnice, neměli byste ani konzumovat chemicky ošetřené plevely.

Kde by plevel přišli k nějaké chemii? Nu, třeba na vaši vlastní zahradě. Mnoho jedlých plevelů totiž skvěle prospívá v krásném trávníku, který párkrát do roka postříkáte selektivním herbicidem nebo pohnojíte syntetickým hnojivem. Ano, takové plevely pak v sobě mohou skrývat rezidua chemických látek, která do těla rozhodně nepatří.

Plevely rozhodně sbírejte pouze v čistém prostředí, na zcela neznečištěném místě, které není zatíženo žádnými chemickými přípravky. Skvělým zdrojem jsou třeba květnaté louky a trávníky, jedlý les nebo třeba vaše zeleninové záhony, ve kterých sem tam vyraší nějaký ten jedlý plevel.

Informovanost na prvním místě

Nikdy nesebírejte takové rostliny, které dostatečně nepoznáte. Ačkoliv na jaře raší opravdu hodně jedlých a mnohdy i dokonce léčivých plevelů, občas se mezi nimi objeví i některé nejedlé nebo přímo jedovaté druhy. Pokud s konzumací plevelů začínáte, moc to s jejich množstvím nepřehánějte. Mají totiž opravdu „velkou sílu“, takže na ně své tělo postupně naučte.

Tělo je po zimě poměrně slabé a chybí mu celá řada vitamínů. Jedlé plevely vám je doplní i v poměrně malém množství hmoty.

Také se informujte, jaká část rostliny se pro sběr používá. Zatímco v některých případech se k přípravě zdravých pokrmů hodí celá rostlina od kořene až po květ, v jiných případech jsou některé části rostlin třeba hořké a k chuti vám přijde například pouze čerstvě vyrašený list.

Problematické jedlé plevely si proto pečlivě nastudujte, ušetříte si tak mnohá zklamání. Stejně tak sbírejte rostliny v určitém období, které je pro daný druh typické. Zatímco listy smetanky lékařské jsou nejlepší během jara, kdy teprve raší a tím pádem nejsou hořké, celé sedmikrásky sbírejte klidně i v zimě.

Co si můžete z plevelů vyrobit

Mladé, čerstvě vyrašené listky rostlin jsou skvělé na přípravu listového očistného salátu. Nebojte se plevely skombinovat třeba s plátky rajčat nebo okurky. Tato běžná zelenina vám pomůže si navyknout na specificky silnou chuť planě rostoucích rostlin. Postupně pak začnete konzumovat plevely i samotné.

Salát připravíte z čerstvě vyrašených listů smetanky lékařské, bršlice kozí nohy, z květů a listů sedmikrásky chudobky, z květů a listů prvosenek jarních, dozdobit můžete třeba fialkou vonnou.

Dochutíte jen citlivě. Postačí troška soli, olivového oleje a na vrch salátu nasypte svůj oblíbený sýr, kterým si jídlo obohatíte o bílkoviny.

Čerstvě vyrašené kopřivy zase zužitkujte na výrobku zeleného „špenátu“. Kopřivy spařením ztratí svou žahavou schopnost, tak se nebojte, že budou pálit. Vždy je sbírejte na čistém místě, neměly by být zaprášené a rozhodně by neměly kvést. Čerstvě vyrašené rostlinky jsou nevhodnější.

Jarní očistnou kúru si také doplňte bylinným nálevem z kopřivy. Ovšem tu kombinujte pokud možno s jinými bylinami. Určitě neprohlobíte kořenem smetanky lékařské, jitrocelem nebo sedmikráskovými kvítky.

Jaké plevely sbírat na jaře

Možností máte opravdu dost. Na jaře využijte čerstvosti narašených rostlin, které mají svěží a příjemnou chuť. Navíc právě v tomto období obsahují velkou zásobu vitamínů, kterých máme

po zimě jen malou zásobu.

- listy kokošky pastušky (Capsella bursa-pastoris)
- kozlíček polní (Valerianella locusta)
- ptačinec prostřední (Stellaria media)
- květy violky (Viola odorata)
- květy a listy sedmikrásky obecné (Bellis perennis)
- mladé listy smetanky lékařské (Taraxacum officinale)
- květy a listy prvosenky jarní (Primula veris)
- kvetoucí lodyhy rozrazilu rozečvítka (Veronica chamaedrys)
- listy česneku medvědího (Allium ursinum)
- mladé čerstvě vyrašené (ještě lesklé) listy bršlice kozí nohy (Aegopodium podagraria)
- mladé listy plicníku lékařského (Pulmonaria officinalis)

Lucie Peukertová

Zdroj: magazinzahrada.cz

Tinktura a mast z vlašovičnicku

Pozitivní účinky vlašovičnicku jsou známy již z doby antické, kdy se tato zajímavá bylina používala i k léčení žloutenky. Pokud ji chceme využít v domácím léčitelství, musíme být opatrní, protože přece jen patří i mezi rostliny jedovaté. Bylinku bychom měli sbírat v době květu – tedy od května do června. Pokud budeme sbírat i kořeny, pak počkáme na podzim nebo případně na začátek jara.

Vlašovičnicková mast

Mast je známá svými antibakteriálními a antitumorovými účinky. Pomáhá při bolestech a chrání před infekcí. Používá se na lupénku, papilom, bradavice, kuří oka, kožní lišej, silné ochlupení, plísňové nehty... nanášeme ji na postižené místo i několikrát denně. (Pokud nemáme možnost si mast připravit, můžeme se zeptat v lékárně, kde nám mohou nabídnout několik druhů mastí z vlašovičnicku.)

Co budeme potřebovat? Jednu celou rostlinku vlašovičnicku (i s kořenem). Jako mastový základ můžeme použít například kokosový olej, nesené škvarené sádlo, vazelinu z lékárny, lanolin. Přidat lze také 10 kapek Tea Tree, včelí vosk 15 až 20 g.

A jak na to? Můžeme si zvolit jeden z doporučených způsobů – záleží na nás.

Mastový základ rozpustíme nejlépe ve vodní lázni a pak do něj přidáme nakrájený vlašovičnick. Necháme macerovat 12 až 24 hodin. Druhý den přelijeme přes jemné plátýnko nebo gázu.

Někdo upřednostňuje používat na výrobu masti vlašovičnickovou šťávu nebo tinkturu, která se za tepla (aby se odpařil líh) přidává k mastovému základu. 2 lžice drogy a 100 ml lihu opatrně vaříme na malém ohni, dokud se objem nezmenší na polovinu. Pak scedíme a smícháme s mastovým základem. Poměr by měl být 1:4.

Do hotové směsi můžeme ještě přidat několik kapek éterického oleje Tea Tree (cca 10 kapek na 100 gramů mastičky).

Podle potřeby lze regulovat konzistenci masti přidáním včelího vosku či roztavené pryskyřice (například z jedle), mícháme až do rozpuštění. Mastičku uchováme v chladu.

Vlašovičnicková tinktura

Celou rostlinu (i s kořenem) nakrájíme cca na půl centimetrové kousky (nebo 2 lžice sušené drogy), dáme do sklenice a doplníme čistým al-

koholem (100 ml). Necháme za občasného protřepání louhovat 3 týdny na okně. Pak scedíme a můžeme užívat: 2–3 krát denně, 10 až 15 kapek s trochou vody.

Celerový salát

Ingredience: 1 polovina celeru, 1 střední mrkev, 1 čtvrtina čerstvého ananasu, sůl, pepř, čerstvá citronová šťáva, 50 ml sojanézy.

Tento rychlý a zdravý pochoutkový salát, který je odlehčenou variací oblíbeného Coleslawu, zvládnete během pár minut. Stačí, když v misce smícháte nastrouhaný celer a mrkev s kostičky čerstvého ananasu. Tuto směs osolte, opepřete, zakápněte čerstvou citronovou šťávou a na závěr přidejte sójovou variantu majonézy, tedy sojanézu. Tento salát podávejte k večeři s celozrnnou bagetou.

Nakonec něco pro zasmání

Letí netopýr po lese a narazí do stromu.
„Sakra, já se s tím walkmanem jednou zabiju!“

Na vesnici: „Slyšela jsem, že jste pojmenovali husy. Jak se vám to osvědčilo, sousedko?“

„Výborně, podívejte se sama. Táhle běží Peřina, to vedle je Polštář...“

Jdou dvě okurky po poušti a jedna říká druhé: „Všimla jsem si, jak jsi strašně zelená, není ti něco?“

Jdou dvě rajčata po dálnici a jedno ráje přejede auto. Druhé rajče mu na to říká: „Nezdržuj mě, kečupe,“

Manžel vyčítá své ženě, že vaří málo zeleniny.

„Tak si zajdi do hospody, tam máš pivo jako křen, servírky jako lusk a sedí tam samí staří paprikové.“

Ptá se štěně své matky: „Jmenuji se sedni, nebo lehni?“

Sedí vrána na stromě a kolem jde zajíc a ptá se: „Hele, vráno, co tam děláš?“

A vrána odpoví: „Machruju, machruju.“

A zajíc na to: „A můžu machrovat s tebou?“

Vrána: „No jasně, pojď nahoru a můžeme machrovat spolu.“

Tak zajíc vyleze nahoru na větev a machruje s vránou.

Najednou jde kolem liška a ptá se: „Co to tam, vy dva, děláte?“

A vrána se zajícem odpoví: „Machrujem, machrujem.“

A liška na to: „A můžu machrovat s váma?“

Vrána: „No jasně, pojď nahoru a budeme machrovat spolu.“

Tak liška vyleze nahoru k vráně a zajícovi. A jak tam tak machrujou, tak najednou uvidí jít kolem medvěda.

A medvěd se ptá: „Co to tam děláte?“

Oni odpoví: „Machrujem, machrujem.“

„A můžu machrovat s vámi?“

Vrána: „No jasně, pojď nahoru, budeme machrovat spolu.“

Medvěd vyleze nahoru, a jakmile dosedne k nim na větev, větev se zlomí. Všichni začnou padat k zemi, jenom vrána lítá a ještě se jich zeptá: „Vy neumíte lítat?“

A oni odpoví: „Ne.“

Vrána: „Tak co machrujete?!“

- Moje rouška sere mě, tvoje rouška sere tebe
- Tak dlouho se chodí s rouškou, až se tkanička utrhne
- S rouškou nejdál dojdeš
- Vlček se nažral a rouška zůstala celá
- Každý své roušky strůjcem
- Host do domu, roušku na hubu
- Rouška kvapná, málo platná
- Nechval roušky před večerem
- Kde se rouška vaří, tam se dobře daří
- Co na roušce, to na jazyku
- Kouká, jakoby mu ulítly roušky
- Kolik roušek máš, tolikrát jsi člověkem
- Škoda každé roušky, která padne vedle
- Bez roušky do obchodu nelez
- Pozdě roušku honiti
- Rouška – půl zdraví
- Na každou roušku se někde vaří voda
- Šité roušky nelétají na hubu
- Lepší rouška v hrsti, než respirátor na střeše
- Kdo chce roušku šít, nit si vždycky najde
- Koho chleba jíš, tomu roušku ušij
- Březen - za roušku vlezem, duben - ještě tam budem

Na karanténu s humorem

Lidová tvořivost a smysl pro humor nás neopouští ani v dobách nejtěžších. Tisk i internet jsou plné vtipných hlášek, koláží, videí... Tak třeba:

Ostuda?

Známý český spisovatel a novinář Ondřej Neff se v jednom ze svých fejetonů ohradil nad tím, že není národní ostudou, že když nám nedodal ochranné pomůcky stát, tak zareagovali lidé pohotově a zacelili nedostatek tím, že si začali šít látkové roušky doma a nezištně je rozdávat nemocnicím, domovům důchodců, sousedům...

Pevně věří tomu, že kdyby nás třeba napadli Martani, což by ve vládě taky nikdo nepředpokládal, a přišlo by se na to, že na ně platí slaná voda, určitě by se v našem národě našla řada kutilů, která by se dala do výroby různých stříkátek.

A byla by to národní ostuda? -AJ-

Minutu ticha za hlášky, které zanikly:

Jdu na jedno.

Ruku na to.

Jak bylo ve škole?

V kolik vyzvedneš děti?

Všude dobře, doma nejlíp.

Bud' pozitivní.

Jakou rtěnku?

Ruku líbám.

Ochutnej ode mě.

Máš zaracha.